

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agencjach 2,75 zł. miesięcznie, 8,25 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3,11 zł. miesięcznie, 9,33 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 5,00 zł., do Gdańska 4,00 guld., do Niemiec 4,00 mk., do Francji i Ameryki 7,50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 209.

BYDGOSZCZ, wtorek dnia 11 września 1928 r.

Rok XXII.

Dalsze wspaniałe zwycięstwa wioślarzy bydgoskich. B.T.W. zdobyło mistrzostwo m. Warszawy.

Warszawa, 9 września. Dzisiaj odbyły się w Warszawie na Wiśle wielkie międzyklubowe regaty zorganizowane przez Warszawski Międzyklubowy Komitet Regatowy.

Bydgoskie Tow. Wioślarskie zgłosiło swoją olimpijską czwórka i ósemka, które walczyć miały o mistrzostwo miasta Warszawy z pierwszorzędnymi osadami stolicy — A. Z. S. i Klub Wiośl. „Wisła“. Do przedbiegu wystosowała czwórka B. T. W. osadę „Wisła“ która jednakże wycofała się nie chcąc mierzyć swe siły z paszycami olimpijczykami. W ósemkach odbyły się w sobotę rozgrywki pomiędzy A. Z. S. i K. W. „Wisła“, w których pierwsza wyszła zwycięsko ósemka B.

T. W.; przejechała w tym dniu tor wal-kowerem uzyskując tylko o 5 sekund gorszy czas od osady A. Z. S.-u.

W finale czwórka nasza pod sterem B. Drewka w znanym składzie: Fr. Bronikowski, E. Jankowski, L. Birkholc, B. Ormanowski, pokonała łatwo osadę A. Z. S. o półtora długości zdobywając po raz drugi piękny puchar ofiarowany przez prezesa klubu wiośl. „Wisła“.

Najważniejszy i najciekawszy był bieg ósemek o mistrzostwo m. Warszawy. Ósemka B. T. W. spotkała się po raz czwarty w tym roku z olimpijską osadą A. Z. S., aby wreszcie udowodnić, że jest najlepszą i najsilniejszą załogą w

Polsce. Od startu do mety wre zacięta walka między obydwoma osadami podczas której jednakże zdecydowanie prowadzi z małą różnicą B. T. W. wygrywając bieg w czasie 5,01 w stosunku do 5,05 (jedna długość). Nasi wioślarze pozyskali sobie swoją technicznie najlepszą pracą i ambitną jazdą niebywałą sympatię u wszystkich wioślarzy, wioślarzy i publiczności; a szczególnie u wioślarzy K. W. „Wisła“, którzy każdego wioślarza z ich trenerem Gotzem i sternikiem na czele wynieśli na rękach wśród niemiłkających okrzyków: niech żyją, niech żyją!

Nasza dzielna ósemka, także pod sterem p. B. Drewka w składzie: H. Gro-

belny, Fr. Redlarski, P. Bukowski, E. Jankowski, Fr. Bronikowski, F. Krauze, L. Birkholc, B. Ormanowski odebrały akademikom dwa razy z rzędu w latach 1926 i 1927 zdobytą drogocenną nagrodę Magistratu miasta Warszawy, która w innym razie pozostałaby ich własnością.

*

Tak więc Bydgoskie Tow. Wioślarskie nie tylko utrzymało zdobytą na Olimpiadzie w Amsterdamie opinię ale w dalszym ciągu zdobywa nowe laury, dokumentując tem że miasto Bydgoszcz pod każdym względem zasługuje na miano czołowego ośrodka wioślarskiego Rzeczypospolitej.

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 10. 9. (tel. wł.) Min. Zaleski powróci z Genewy do Warszawy około 15 hm.

Warszawa, 10. 9. (tel. wł.) Dziś rano przybyła z Berlina do Warszawy delegacja niemiecka do rokowań o traktat handlowy pod przewodnictwem min. dr. Hermesa.

Poznań, 10. 9. (tel. wł.) W sobotę przez nieostrożność utonęła w jeziorze Góreckim w Ludwikowie, nauczycielka Marja Kroczyńska. Zwłok jej nie zdołano jeszcze odnaleźć.

Katowice, 10. 9. (tel. wł.) W sobotę, o godz. 7. wieczorem w kopalni Kleofas ziemia zasypała 5-ciu górników. Wydobyto dwóch żywych a dwóch martwych. 5-tego jeszcze nie znaleziono.

Genewa, 10. 9. (tel. wł.) W wywiadzie prasowym oświadczył Waldemar, że porozumiał się z min. Zaleskim co do terminu rokowań ponownych z Polską. Rozpoczną się one 3. listopada w Królewcu. W sporze z Polską, zapewniał dalej Waldemar, Litwa nie jest odosobniona. Z jednej strony powstrzymuje Polskę od kroków zaborszych Francja, bo nie chce wojny. A z drugiej strony Rosja nie mogłaby zostać neutralną, w razie napadu polskiego na Kowno. I to jest hamulcem dla Polski.

† Kazimierz Kamiński.

Warszawa, 10. 8. (tel. wł.) Wczoraj o godz. 5 rano zmarł po długiej i ciężkiej chorobie jeden z najwybitniejszych artystów dramatycznych w Polsce **Kazimierz Kamiński** licząc 63 lata. Rozpoczął on karierę artystyczną w 1884. Pochodził z Warszawy. Przyczyną śmierci był skrzep w nodze, który spowodował gangrenę. Operacja dokonana w ub. sobotę popołudniu nie uratowała już artysty.

Nieszczęśliwy wypadek Poli Negri.

Paryż, 10. 9. (tel. wł.) Znana artystka filmowa Pola Negri miała wypadek. Podczas przejażdżki konnej w lasku bułońskim spadła z konia, który przestraszony przez auto ją poniósł. Pola Negri była przez kilka godzin nieprzytomna. Zdaje się jednak, że wypadek nie będzie miał poważniejszych następstw.

Samochód na wyścigach wpadł w tłum publiczności.

18 zabitych — 26 rannych.

Mediolan, 10. 9. (tel. wł.) Wczoraj odbywały się w Monza międzynarodowe zawody automobilowe, o mistrzostwo Europy. O godz. 11.30 jeden z zawodników Materassi jechał już 10 rundę w szybkości 200 km. W chwili, gdy przejeżdżał przed trybunami, auto jego wpadło do rowu, przewróciło się kilka razy

w powietrzu, a szczątki wozu spadły na tłum widzów. **18 z pośród nich i sam kierowca ponieśli śmierć, 23 osób odniosło ciężkie i lżejsze rany.** Nieszczęście wywołało przynębiające wrażenie na obecnych. Mimo to jednak zawody odbywały się w dalszym ciągu.

Groźny pożar w tunelu kolejki podziemnej.

Londyn, 10. 9. (tel. wł.) W nocy z soboty na niedzielę, w tunelu kolejki podziemnej na wybrzeżu Tamizy, wybuchł groźny pożar, spowodowany krótkim spięciem prądu elektrycznego. Akcja ratunkowa była bardzo trudna, gdyż tunel

trzeba było oświetlać reflektorami. Na szczęście udało się go izolować od przewodów gazów świetlnych. Tak usunięto niebezpieczeństwo wybuchu, a następnie zalano cały tunel wodą.

Zjazd delegatów Ch. Z. Z. na Pomorzu.

Wczorajszej niedzieli odbył się w Chełmży w sali hotelu Dworcowego zjazd delegatów Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego na okręg pomorski.

Obradom przewodniczył p. Tadeusz Odrowski z Chełmna, protokół pisał p. Piątkowski.

Na zjazd przybył sekretarz generalny Chrześcijańskiej Demokracji p. Kaczorowski z Warszawy, który wygłosił obszerny i znakomicie opracowany referat na temat: „Metody naszej pracy w ruchu chrześcijańskim - społecznym“.

Po ożywionej dyskusji wybrano nowy zarząd wojewódzki Ch. Z. Z.; prezesem został p. Antoni Zgliniecki z Trzebskiegopola.

W końcu uchwalono zwołać ogólny zjazd delegatów Ch. Z. Z. z okręgu pomorskiego i z okręgu nadnoteckiego do Bydgoszczy celem połączenia obu tych organizacji w jedną wielką organizację zawodową.

Z Bydgoszczy przybyli na zjazd i przemawiali: red. Formański oraz członkowie głównego zarządu bydgoskiego pp.: Stróżyński i Grobelski.

Na zjazd delegatów Ch. Z. Z., a więc organizacji idącej ręką w rękę z Chrześcijańską Demokracją, przybyli redaktorzy endeckiego „Słowa Pomorskiego“ pp. Kanarowski i Sołtysiak, którzy w sposób niesłychanie demagogiczny zaczęli uprawiać robotę partyjną, usiłując bałamucić delegatów i siać zamieszanie, przyczem tradycyjnym zwyczajem napadli na „Dziennik Bydgoski“ i red. Teskę.

Ciętą odprawę dali agitatorom endeckim pp. Kaczorowski, Stróżyński i Formański.

*

Red. Kanarowskiemu, który demagogiczne i rozbijackie metody endeckie chciałby przenieść na grunt organizacji chrześcijańsko-demokratycznych, zwracamy uwagę na to, że znane nam są dokładnie przyczyny, dla których opuścić musiał Lublin.

Małuczko, a ciekawi i zainteresowani dowiedzą się, dlaczego p. Kanarowski przestał kochać Lublin i odrazu tak gorąco pokochał Pomorze!

Polska ma głos w sprawie Nadrenji.

Genewa, 10. 9. (tel. wł.) Jak słychać konferencja w sprawie opróżnienia Nadrenji ma się odbyć pod koniec września lub na początku października. Rozmowy genewskie na ten temat są tylko przygotowaniem do tej konferencji. Briand ma specjalnie sobie życzyć, aby na konferencji obecni byli ci mężowie stanu, którzy podpisali traktat lokarnecki, a mianowicie Stresemann i Chamberlain. Zaproszona ma być Ameryka. Miejsca konferencji jeszcze nie ustalono.

Genewa, 10. 9. (tel. wł.) Według krążących tu pogłosek, kanclerz Müller po sesji genewskiej uda się do Paryża, celem rokowań o ewakuację Nadrenji. W rokowaniach tych miałby wziąć udział również Stresemann i przedstawiciel Anglii.

Hr. Brockdorff-Rantzau zmarł.

Berlin, 10. 9. (tel. wł.) W sobotę zmarł tu wskutek ataku apopleksji ambasador niemiecki w Moskwie hr. Ulrich Brockdorff-Rantzau. Liczył lat 60.

Zmarły dyplomata niemiecki pochodził z holsztyńskiej szlachty. Z rodziny Brockdorffów pochodziła osławiona hr. Cosel, metresa Augusta Mocnego. Brockdorff-Rantzau przez czas wielkiej wojny był posłem w Kopenhadze i miał opinię demokracji. Stąd też w gabinecie Scheidemannna zajął stanowisko ministra spraw zagranicznych z którego ustąpił, aby zaprotestować przeciw Traktatowi Wersalskiemu. Od 6-ciu lat Brockdorff-Rantzau był ambasadorem Niemiec w Rosji. Ze względu na to, że Niemcy patronowały powstaniu bolszewizmu w Rosji, oraz ze względu na ścisłą tajną współpracę Berlina z Moskwą, (fabryki gazu trującego, samolotów, amunicji itp.) na stanowisku w Moskwie był Niemcom potrzebny dyplomata szczególnie do takiej akcji uzdolniony.

W 1927 r. jako w 5-lecie Brockdorff-Rantzau na stanowisku w Moskwie, prasa bolszewicka zamieściła artykuły pełne entuzjazmu dla osoby niemieckiego ambasadora. Zbyteczne podkreślać, że podobnie jak hr. Cosel, Brockdorff-Rantzau nienawidził Polski. (b)

Lubimy szczerą niemiecką.

Berlin, 10. 9. (tel. wł.) Oficjalny organ centrowy „Reichsdienst der deutschen Presse“ zamieszcza artykuł, który zawiera taką groźbę: Francja i Anglja wiedzą, że w toku obecnych rokowań o opróżnienie Nadrenji mają możność przekonać Rzeszę, czy polityka prowadzona przez nie po traktacie locarneńskim istotnie odpowiada duchowi Locarna i Ligi Narodów. Będziemy badali, pisze artykuł, czy w Paryżu i w Genewie prowadzi się politykę pokojową, czy też niebezpieczną politykę Ententy. Zapatrujemy się na sytuację bardzo pesymistycznie. Stwierdzamy, że w razie nieuzyskania ewakuacji Nadrenji zmiana frontu niemieckiej polityki zagranicznej jest nieunikniona.

Urzędnik sprzeniewierzył 13.000 zł.

W Katowicach popełniono sprzeniewierzenie na sumę 13.000 zł., mianowicie, jeden z pracowników Teobald Piętko, który miał wymienioną kwotę odnieść do banku, przywłaszczył sobie pieniądze i zbiegł w niewiadomym kierunku. Władze prowadzą energiczne dochodzenie celem ujęcia defraudanta.

Kasjer kolejowy sprzeniewierzył 40.000 złotych.

W białostockiej poddyrekcji wileńskiej dyrekcji kolejowej zostało wykryte sprzeniewierzenie, popełnione przez kasjera K. Gilewskiego. Jak dotąd ustalono, defraudacja sięga kwoty 40.000 zł. Policja poszukuje zbiegłego defraudanta.

Międzynarodowy kongres matematyków. Wybitny udział Polaków.

Rzym, 10. 9. (tel. wł.) W Bolonii rozpoczął się międzynarodowy kongres matematyczny, z udziałem około tysiąca wybitnych matematyków całego świata. Pierwsze posiedzenie plenarne odbyło się pod przewodnictwem profesora uniwersytetu warszawskiego Sierpińskiego, który jest wiceprezesem kongresu. Delegacja polska wygłosi 27 referatów.

Z Litwy kowieńskiej.

Kowno, (AW.) Zorganizowana przed miesiącem t. zw. gwardja tautininków pod nazwą Żelaznego Wilka zaczyna coraz energiczniej swą działalność. Ogdaj w Szawlach kilku zamaskowanych i uzbrojonych w rewolwery osobników, porwał z mieszkania redaktora miejscowego pisma „Moment“, niejakiego Brydziusa, który uprowadzony został do samochodu, i wywieziony do pobliskiego lasu. Steroryzowano go tam rewolwerami, poczem otrzymał on ostrzeżenie, by nie atakował poczynań rządu Waldemarsa, w przeciwnym bowiem razie zostanie zamordowany. Po godzinnej inkwizycji porzucono go w lesie. Steroryzowany Brydzius, odmówił policji jakichkolwiek zeznań, chociaż zna dobrze nastpników.

Angielsko-francuska umowa morska.

Londyn, (AW.) W najbliższych dniach ma być opublikowany tekst angielsko-francuskiej umowy morskiej. W związku z niezadowolaniem kół politycznych w Ameryce i we Włoszech, niektóre pisma angielskie przewidują, iż rząd angielski zdecydował się odstąpić od umowy, co podobno przyszłoby mu o tyle łatwiej, że już przy zawieraniu umowy w czerwcu, Chamberlain zastrzegł się co do ewentualnego anulowania umowy, na wypadek, gdyby wywołała ona w Ameryce nieprzychylny wrazenie.

Samoa buntuje się przeciw Anglii.

Londyn, (AW.) Mieszkańcy wysp archipelagu Samoa, uchwalili na zwołanych specjalnie zgromadzeniach, protest przeciwko obecnemu gubernatorowi wysp, sprawującemu swoje funkcje z tytułu mandatu Ligi Narodów. Ogłoszony ma być bojkot gospodarczy towarów angielskich. Jednocześnie samoanccy domagają się opuszczenia terytorium wysp przez misjonarzy angielskich. Powinni oni być zastąpieni przez duchownych samoanccy.

Napad bandytów w Gnieźnie.

W nocy z dnia 5 na 6 bm. wtargnęło dwóch bandytów przemocą do mieszkania wdowy Apolonji Plucińskiej przy ul. św. Jana 4. Jeden z nich zarzucił Plucińskiej koldrę na głowę i zaczął ją dusić tak, że straciła przytomność i zabrał ze skrzyneczki worek, w którym znajdowały się srebrne monety w kwocie 200 zł. Policja jest już na tropie złoczyńców.

Wiec inwalidów w Poznaniu.

Poznań, 10. 9. (tel. wł.) Wczoraj w niedzielę, na sali „Domu Ewangelickiego“ odbył się wiec inwalidów wojennych z udziałem przeszło 500 ludzi. Inwalidzi domagają się zwaloryzowania zapomóg na mocy ustawy z marca 1921 r. Narzekają oni na swe ciężkie położenie i mają żal do rządu, że ich ciągle upośledza.

Zgon Franciszka Rylla wielkiego artysty i patrioty.

W zakładzie psychiatrycznym na Grobli w Poznaniu zmarł ceniony artysta Teatru Polskiego śp. Franciszek Ryll.

Zmarły zaniemógł na zaburzenia umysłowe.

Powszechnie lubiany i ceniony artysta cieszył się wśród publiczności ogromną popularnością, a najlepszym dowodem uznania dla jego pracy na scenie polskiej były dwie piękne uroczystości: 25-lecia i 30-lecia jego pracy zawodowej, podczas których Poznań nie szczędził mu dowodów szczerzej miłości i wdzięczności.

W Poznaniu też przeżył dwie wielkie chwile.

Jedną pełną furji, gdy 6 listopada 1916 r. garstka aktywistów pragnęła urządzić wielką manifestację z okazji manifestu Wilhelma II, co w następstwie wywołało u Rylla paroksyzm wściekłości, gdyż odrzucając w antrakcie aktywistyczne kwiaty na widownię, zawołał: „Psiakrew, Polska to nie Warszawa z przedmieściami“. W następstwie tego obłożono go w mundur krotoszyńskiej brygady żelaznej.

Druga chwila w jego życiu najpromienniejsza, która droższą mu była nad wszystkie aplauzy i zwycięstwa artystyczne, to 27 grudnia 1918 r., uroczysty wjazd Paderewskiego do Poznania i pierwsze uderzenie dzwonu wolności Polski. Bo podkreślić należy, że w tem prostym sercu artysty płonął wielkim ogniem najszczerzy patriotyzm obywatela. Gdy Paderewski wjeżdżał do grodu naszego, Ryll szalał i płakał z radości i powtarzał: „Teraz mogę umrzeć, teraz będzie Polska prawdziwa“...

PROGRAMY RADJOFONICZNE.

WTOREK, 11 WRZEŚNIA.

Poznań (344,8). Godz. 7,00—7,15: Gimnastyka poranna. 13,00—14,00: Sygnał czasu. Koncert „Tria“ Radja Poznańskiego. 14,00—14,15: Notow. giełdy pieniężnej i cen targ. rzeźni miejskiej. 14,15—14,30: Komunikaty PAT. 17,35—18,00: Kurs elementarny jęz. franc. 18,00—19,00: Transmisja koncertu z Warszawy. 19,00—19,20: Wiadomości z Powszechnej Wystawy Krajowej. 19,20—19,45: Odczyt organiz. przez T. C. L. 19,45—20,10: Odczyt „Polskie godło państwowe“ — Jan Maleszewski. 20,10—20,15: Komunik. gospod. 20,15—22,00: Koncert pieśni polskiej. 22,00—22,20: Sygnał czasu. Komunikaty: met. i PAT. 22,20—22,40: Nadprogram. 22,40—24,00: Muzyka taneczna.

Warszawa (1111). Godz. 13,00—13,10: Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjack. w Krakowie, kom. lotn.-met. 15,00—15,20: Komunikaty: met., gosp., nadprogram. 17,00—17,25: „La politique étrangère de la Pologne au mois d'août“ — dr. Jan Grzymała-Grabowiecki. 17,25—17,50: Transm. odczytu z Poznania. 18,00—19,00: Koncert popołudniowy. 19,00—19,20: Rozmaitości oraz komunikat Tow. Zach. do hodowli koni w Polsce. 19,55—20,05: Komun. rol. oraz transmisja z Krakowa notowań giełdy zbożowej krakowskiej. 20,05—20,30: Nadprogram, komunikaty. 20,30: Koncert wieczorny. 22,00—22,05: Sygnał czasu, kom. lotn.-met. 22,05—22,20: Komunikaty PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: polityczny, sportowy, nadprogram. 22,30—23,30:

Niepomyślny raid Nowy Jork — Los Angeles.

Lot transkontynentalny Nowy Jork — Los Angeles, nie odbywa się pomyślnie. Z Nowego Jorku wystartowało ogółem 38 samolotów, do pierwszego jednak etapu podróży New Jork — Columbus w stanie Ohio przybyło zaledwie 30 samolotów, 8 zmuszone było już uprzednio do lądowania. Dalszy start uległ odłożeniu, ze względu na niesprzyjającą pogodę.

Deszcze i powódź w Rosji.

Z Włodzimierza donoszą o niebывалых ulewach, które przeszły nad terytorjum gub. Włodzimierskiej. Kilkanaście wsi zostało niemal zupełnie zalanych. Liczba ofiar jest bardzo znaczna. Szczegółowych doniesień brak.

Anglja wzmacnia Singapore.

Do Singapore odplynął transport trzech olbrzymów-arat dla wzmocnienia znajdującej się tam bazy floty brytyjskiej. Armaty są osiemnasto-calówki, każda z nich ma 60 stóp długości i waży 150 ton.

— **Zaginął bez wieści.** Dnia 6 bm. w godzinach popołudniowych poszybował na samolocie w kierunku Torunia pilot szkoły centralnej Jarosław Celewicz z Bydgoszczy, który przepadł bez śladu. Ponieważ dotychczas niema o nim żadnej wiadomości i do Torunia nie przybył, przeto przypuszczać należy, że stało się jakieś nieszczęście. Mógł on podczas lądowania gdzie w lesie lub na terytorjum niemieckim ponieść śmierć. Przedsięwzięto poszukiwania, które może wyjaśnią tę sprawę.

Święto Przysposob. Wojskowego miasta Bydgoszczy.

Wczoraj odbył się obchód święta Przysposobienia Wojskowego, którego szeregi jednak nie były tak liczne, jakby się spodziewać należało. Powodem tego jest prawdopodobnie pewne przemęczenie; niema bowiem jednej niedzieli, w którejby się nie odbywał jakiś obchód lub uroczystość a to w końcu męczy i nuży. Bo jakkolwiek obchody mają wielkie znaczenie, są konieczne i wpływają na podniesienie ducha w narodzie, to jednak należałoby ograniczyć obchody mniej ważne, których jest za wiele. Wczorajszy obchód był ważnym; miał to być bowiem przegląd sił P. W., organizacje którego winne były wystąpić gremjalnie przed społeczeństwem.

Mimo tych niedomagań obchód odbył się bardzo ładnie. O godzinie 9 rano zebrały się organizacje P. W. na dziedzińcu w koszarach 62 p. p., skąd po odebraniu raportu przez p. porucznika Okupskiego, komendanta P. W., uformował się

pochód,

który z sztandarami i orkiestrą 62 p. p. na czele oraz z wspaniałym wieńcem na grób Nieznanego Powstańca, ruszył ulicami: Warszawską, Placem Piastowskim, Śniadeckich, Pomorską, Gdańską, Jagiellońską i Bernardyńską do kościoła garnizonowego. W kościele odbyła się

uroczysta msza św.

którą odprawił ks. major Wiszniewski, wygłaszając z ambony piękne i podniosłe kazanie o obowiązkach społeczeństwa w odniesieniu do organizacji P. W. i obowiązkach tychże organizacji wobec państwa i narodu.

Po skończonym nabożeństwie, pochód w tym samym porządku udał się

do grobu Nieznanego Powstańca,

przy którym zgromadzili się przedstawiciele władz wojskowych i cywilnych. Obecni byli pp.: pułk. Borejsza, podpułk. S. G. dr. Polnia-

szek, major Arciszewski, major Zglenicki, kapitan Bałka, red. Teska, prezes rady miejskiej Bayer, dr. Switała, dr. Panek, kom. P. P. Łukaszewski i inni. Wartę przy grobie pełnili Powstańcy i Wojacy. Na dany przez p. porucznika Okupskiego znak, padły komendy, organizacje stanęły na baczność, sztandary się pochyliły i poniesiono w asyście straży honorowej Powstańców i Wojaków wieńiec, który złożono na grób Nieznanego Powstańca Wlkp. Nastąpiła dwu-minutowa cisza, podczas której, zdawało się, że z grobu powiał wiew niedalekiej przeszłości, zapładniający młode serca ziarnem do czynów.

Po oddaniu czci bohaterom, pochód ruszył na Plac Wolności, gdzie przed wyżej wymienionymi przedstawicielami władz odbyła się

defilada,

którą prowadził p. porucznik Okupski. Pierwszą szli Inwalidzi, dalej Hallerczycy, Sokół Macierz i Sokół konny, Podoficerowie Rezerwy, Marynarze, Powstańcy i Wojacy, prowadzeni przez zast. kom. obwodowego p. Wojciechowski (koła: Macierz, Jaksice, Wilczak-Okole, Szwederowo, Bielawy, Oplawiec, Łęgnowo, Solec Kuj., Nowawieś Wielka i Osielsko). Następnie Hufiec Szkolny, prowadzony przez p. por. rezerwy Wozignoja, Harcerze i Drużyna Morska harcerstwa. Dzielna postawa szeregów robiła bardzo korzystne wrazenie.

Po skończonej defiladzie pochód się rozwiązał a Powstańcy i Wojacy z orkiestrą na czele udali się do ogrodu p. Kocerki, gdzie z okazji zjazdu obwodowego Powstańców i Wojaków na zawody strzeleckie, odbył się wspólny, koleżeńcki obiad, po którym o godz. 14-ej odbyło się w strzelnicy szkolnej garnizonu strzelanie, zaś na boisku przy szkole oficerskiej ogólne lekkoatletyczne zawody organizacji P. W. Wyniki zawodów znajdzie czytelnik w „Sporcie Pomorskim“.

Z Torunia.

Zebranie uchodźców z Prus Wschodnich i b. działaczy plebiscytowych.

W niedzielę, dnia 9 września z inicjatywy p. Jaguscha, dotychczasowego prezesa T-wa Uchodźców z Prus Wschodnich w Toruniu, odbyło się w starej Strzelnicy na Przedzamczu zebranie organizacyjne Zrzeszenia rodaków z Warmji, Mazur i Ziemi Malborskiej celem utworzenia oddziału na Toruń i powiat toruński.

Marszałkiem zebrania obwołano red. Nowakowskiego z Bydgoszczy, do pióra uproszono p. Wiśniewskiego a jako ławników pp. Oświaldowskiego z Torunia i Górskiego z Chełmży.

W imieniu p. wojewody Lamota złożył zjazdowi i powstającemu Zrzeszeniu życzenia owocnej pracy naczelnik wydziału Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego p. Zapala.

P. Juljan Trocha, który brał w r. 1920 czynny udział w akcji plebiscytowej, wskazał na ważność organizacji, mającej **podać rękę braciom za kordonem.**

Imieniem oddziału bydgoskiego składał powstającemu toruńskiemu oddzia-

łowi szczerze życzenia rozwoju podpułkownik p. Koczorowski.

Słowa zachęty do pracy padają również z ust pp.: Jasińskiego, Grzeli i Lorkowskiego z Torunia, kiedy red. Nowakowski wyczerpująco opowiedział zebranym o celach i zadaniach Zrzeszenia oraz o **nastrojach ludności w Prusach Wschodnich.**

Oddział toruński organizuje się. M. i. przystąpił do niego jako członek obywatel ziemski p. Kentzer z Lipniczek, zastużony działacz i b. komisarz polski przy komisji aljanckiej w Olsztynie.

Zarząd nowego oddziału tworzą pp. **Maksymilian Jagusch** (rodowity Mazur), mistrz stolarski w Toruniu — prezes, urzędnik Sądu Apelacyjnego w Toruniu Wiśniewski, plebiscytowiec, sekretarz, urzędnik Kasy Skarbowej w Toruniu Jan Rogowski — skarbnik; Jan Grzela, komendant powstańców toruńskich, ochotnik pułku warmijsko mazurskiego i Teodor Górski gorliwy działacz w Sztumsku, obecnie właściciel fabryki w Chełmży — członkowie Rady.

Marynarka polska w Rydze.

Ryga, 8. 9. (AW.) Dziś o godz. 8. rano zawinęły do portu w Rydze dwa statki polskie „Komendant Piłsudski“ i „Wilja“, z wychowankami polskiej szkoły marynarskiej. W drodze napotkały statki polskie na gwałtowną burzę. Okrety były owacyjnie witane przez liczną zgromadzoną publiczność. Jako reedę wyznaczono statkom polskim zaszczytne miejsce tuż naprzeciw pałacu prezydenta państwa. Komendant lotwskiej siły morskiej hr. Kayserling wydał raut na cześć polskich oficerów żegluga i przyjęcia dla marynarzy. Poseł polski w Rydze wyda jutro przyjęcie dla oficerów.

Ryga, (AW.) Komandor Frankowski w towarzystwie kapitanów „Komendanta Piłsudskiego“ i „Wilji“ kpt. Stankiewicza i kpt. Kienica złożył wizytę prezydentowi Lotwy, ministrowi wojny i głównodowodzącemu armją. Po południu oficerowie polscy zwiedzili szkołę morską. Wieczorem kolonja polska urządziła przyjęcie dla kadetów marynarki.

Gdańsk, 8. 9. (AW.) Dwa hydroplany polskie, które odleciały z Pucka, przybyło o godz. 1 i pół do Rygi i opadły na rzece Dźwinie. Na powitanie przy był komendant sił morskich. Francuski attaché wojskowy wydał przyjęcie na cześć polskich gości. Lotnicy odlecają dziś w kierunku Libawy, gdzie się prawdopodobnie zatrzymają.

150.000 marek znalazł w samochodzie.

Szofer Karol Schmidt w Berlinie, znalazł w swej taksówce 37.000 dolarów, amerykańskie papiery wartościowe i dowody osobiste właściciela. Uczciwy znalazca oddał wszystko w hotelu, dokąd S. odwiózł swego gościa i otrzymał od niego 50 mk. nagrody. Właścicielem był pewien Amerykanin. Znalazcy należało się 1512 mk., które byłby otrzymał, gdyby zguby nie oddał wprost właścicielowi, ale złożył je w prezydium policji.

Morderstwo polityczne dziecka.

Berlin. O niesłychanie brutalnym zacięciu donoszą z Wilhelmshaven. Tam grupa miejscowa Reichsbanneru urządziła pochód dzieci z lampionami. W czasie pochodu dziesięcioletni chłopiec został nożem przeбит przez młodzieńca. Dziecko zmarło w kilku minutach. Policja schwyciła sprawcę, który należy ponoć do partii komunistycznej.

Dr. Antoni Marczyński.

77

NIWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Ciąg dalszy).

— Nie znam go, — wtrącił Izaak szybko, poważnie zaniepokojony tą indagacją. Zerwał się z krzesła i nacisnął mocniej kapelusze. — Mój czas jest drogi, łaskawco. Nie mogę go tracić na pogawędkę, wobec czego żegnam.

Ta demonstracja odniosła zbawienny skutek. Hiszpan zagroził drogę krewniemu gościowi, posadził go niemal przemocą na krzesło i wybiegł z izby.

— Zaraz przyprowadzę to, czego pan żąda, — rzucił z drzwi.

Korzystając z jego chwilowej nieobecności, poprawił Izaak przedewszystkiem niepewną brodę, zajrzał do notesu, schował go szybko, poczem nachylił się w stronę milczącego towarzysza, który w kontemplacyjnym skupieniu podziwiał swój maskaradowy strój; bowiem Tumkur został przedstawiony jako najstarszy syn kupca z S. Simao i z tej przyczyny nie uniknął potrzebnej charakterystyki, przyczem najpocieszniej wyglądała głowa, stworzona do noszenia hinduskiego zawoju, a obecnie ginąca po linję oczu w przestronnym „sombro“.

— Tumkur — szepnął Ironfield — mało głupia podnieś sobie najpierw kapelusze, a potem pamiętaj o instrukcji. Czem więcej prawdziwych czy rzekomych wad znajdziesz, tem taniej to-

Zakończenie kongresu eucharystycznego w Częstochowie.

Częstochowa, 10. 8. (tel. wi.) Kongres eucharystyczny zakończył się wczoraj uroczystą procesją z Jasnej Góry do katedry. W kongresie wzięło udział około 400 tys. pątników. Na czele procesji postępowało około 500 księży. Nabożeństwo celebrował ks. prymas Hlond. Do pochodu dołączył się też msgr. Marmaggi. Sumę w katedrze celebrował ks. metropolita Sapieha. O godz. 3 popoł. przy był pochód robotników liczący około 10 tys. osób. Przemawiał do nich ks. biskup Kubina. Uchwalono odpowiednie rezolucje, wysłano telegram do Kongresu eucharystycznego w Sydney, i zakończono uroczystości odśpiewaniem „Te Deum“ oraz hymnem „Boże coś Polskę“.

Jest rada i na pakt Kelloga.

Mars, choć siedzi za kratami,
Ma przyjaciół chytrych,
By wypuścić draba z klatki
Niemiec znajdzie wytrych!

war kupimy. Krytykuj co wlezie bez wyjątku wszystkie, ale te co warto nabyć, wskaż mi spojrzeniem. Mrugnij 2 razy na znak że dobra, jeden raz, że... Nie dokończył zdania, gdyż w tym momencie otworzyły się drzwi i do izby wkroczył właściciel spelunki z pokątnym korowodem swych pensjonariuszek, na widok których wybredny Ironfield nie mógł się powstrzymać od wzgardliwego skrzywienia ust, ani od mruknięcia pod nosem: „Jaki pan, taki kram“. Bo te nieszczęśliwe istoty, ubrane w tandetne suknie wieczorowe, niesłychanie pstrych kolorów, wyglądały przy niewolnicach z Long Island, lub choćby przy ostatnim towarzyszem spółki Ironfield and Fox podobnie, jak wygląda biedna, wyniszczona ciężką pracą oraz częstym rodzeniem robotnica, przy damie z high life'u, której jedyną troską jest smukłość linji, jak najdłuższa młodość, a jedynym zajęciem sport, flirt, oraz wyrafinowana kultura ciała.

Stały rzędem pod przeciwległą ścianą. spoglądając obojętnie przed siebie. Nic ich już nie mogło wyrwać ze stanu rozpaczliwej apatii. Może wieść, że skończyła się przekleństwa niewola, że są wolne i mogą powrócić do swoich, może ta tylko wiadomość potrafiłaby u jednej lub drugiej wywołać odruch radości, lecz na krótko; bo zastanowiwszy się, musiałyby przyjść do przekonania, że wspomnień ohydnej przeszłości nie nigdy nie zatrze i nie nigdy nie zmaże piętna hańby dożywotniej. Ale na to się nie zanosilo i o tem dobrze wiedziały. Czyż po raz pierwszy przechodziły tę wstrętą operację, którą chyba z jarmarkien. na bydło porównały można? Czy to pierwszy raz musiały się pod-

dać poniżającym oględzinom, egzaminom, badaniom, poprzedzającym każdorazową zmianę chlebobdawcy? Ani po raz pierwszy, ani po raz ostatni zapewne. Więc tylko z ciekawości obrzuciły przelotnymi spojrzeniami rozpartego dumnie Ironfielda, a owe spojrzenia nie różniły się niczem od tych, jakimi zaniepokojona, wychudła szkapawita na targu nowego właściciela, niejako pytając go wzrokiem: „Czy ty mnie będziesz jeszcze więcej głodził, katował i wyzyskiwał niż ten bydlak, u którego do dzisiaj służyłam“? O to samo zapytały oczyma stojące pod murem niewolnice, a potem pograżyły się napowrót w beznadziejnej, pełnej rezygnacji apatii...

Tymczasem Tumkur, zgnięty kułakiem pod żebro powstał z swego krzesła, podniósł zjeżdżający aż na nos sombrero i rozpoczął badanie. Tumkur bawił się ongiś w znachora-cudotwórcę, wyprawiał na tamten świat jakąś kobietę, a za tę niedozwoloną operację otrzymał „w nagrodę“ pięć lat ciężkiego więzienia, które przykładowie odsiedział. Tam, za kratkami zawarł bliższą znajomość z obecnym chlebobdawcą i swój przyłgnął do swego. Ten przyjacielski afekt nie skończył się z chwilą opuszczenia progów więzienia, gdyż Ironfield był zdania, że w jego branży najpewniejszych pracowników są byli kryminaliści i Tumkur nie był jedynym z dawnych kolegów, którzy otrzymali dobre posady w pałacu na Long Island czy na „Afrodyce“. Pomimo to jednak Izaak nie dopuszczał do żadnych poufałości, trzymał dawnych kamratów żelazną ręką, a tylko w rzadkich chwilach świetnego humoru wspominał owe czasy, kiedy grywali w guziki w celi

więziennej lub telegrafowali przez ścianę z innymi kolegami, doprowadzając do szewskiej pasji mrukliwych dozorców... Tumkur był właściwie lokajem Izaaka, lecz jego zajęcia nie kończyły się na tem. Excudotwórca miał obecnie wdzienne pole do działania przy hadaniu nowego towaru, przy demaskowaniu symulantek, lub udzielaniu pierwszej pomocy niedoszłym samobójczyńcom. Mając na względzie właśnie te jego kwalifikacje, wybrał go Ironfield na towarzysza w wędrowce po trzeciorzędnych lupanarach Rio de Janeiro. Tumkur zbudzony z zadumy wcale do tkliwym kułakiem, nie ośmielił się skarcić dawnego towarzysza niedoli nawet wzrokiem, lecz całą złość wywarł na czekających w kolejce niewolnicach, szarpiąc je, popychając, wgniatając słuchawkę lekarską w wychudzone ciała z taką brutalnością, że bardziej śmiało głośno sykać zaczęły; wywołało to oczywiście żywiołową wesołość zarówno u Ironfielda jak i u właściciela spelunki.

Pierwsze trzy odpadły z powodu nieodpowiedniego wieku, który Tumkur określił na 25 do 28 lat. Ironfield tylko ręką machnął wzgardliwie...

— Płuca poważnie zagrożone, nerwica serca, nie licząc innych defektów, których się można domyślić — powiedział, mrugając dwukrotnie.

Ironfield przyjrzał się dziewczynie uważnie. Była więc tem, czego szukał; potwierdziła to opinia Tumkura, zakomunikowana mu umówionym znakiem, owem dwukrotnym mrugnięciem. Pozostało więc jeszcze wprowadzić w błąd sprzedawcę i dzięki temu wytargować możliwie najniższą cenę...

(Ciąg dalszy nastąpi.)

ZNAKOMITA
WODA KOŁONSKA
MAJOLA

Ofiarny król nafty.

Rockefeller rozdał 548.000.000 dolarów.

W związku z osiemdziesiątą dziewiątą rocznicą urodzin Johna Rockfellowa, fundacja jego imienia ogłosiła, iż sędziwy król nafty rozdał dotychczas na różne cele społeczne i dobroczynne kolosalną kwotę pięciuset czterdziestu ośmiu milionów dolarów (blisko pięć miliardów złotych). Najwięcej otrzymała fundacja Rockefellerowska, bo 182 milj. 740 tys. 624 dolary, amerykańska Rada Edukacyjna 129,197,960 dolarów; uniwersytet w Chicago 46 milionów, Instytut Badań Medycznych — 40 milj., Międzynarodowa Rada Edukacyjna — 21 milj., Biblioteka publiczna w New Jorku — 3 i pół milj., Biuro Higieny Społecznej — 2,850.000, Laboratorium Biologiczne Woods Isle — 2 milj., tyleż otrzymała Biblioteka Ligi Narodów. Na odbudowę Reims i Wersalu ofiarował Rockefeller 2 i pół milj. dolarów. Wysokością rozdanych na różne cele społeczne i dobroczynne instytucji pobił Rockefeller wszystkich multimilionerów amerykańskich.

Czworaczki.

„Słowo Polskie“ donosi z Borszczowa: We wsi Wysuszcze, własności ordynata Cyryla hr. Czarkowskiego-Golejewskiego, w powiecie borszczowskim, powiła zona ubogiego chałupnika Jasińskiego „czworaczki“: dwóch chłopczyków i dwie dziewczynki. Matka i dzieci mają się dobrze.

Na razie zajęły się maleństwami panie: ordynatowa hr. Czarkowska-Golejewska z Wysuczki i ks. Sapieżyna z Bileza.

Skoro, jak pisały dzienniki, u majstra Flicka w Eichen (Nadrenja), którego małżonka obdarzyła trojaczkami: synem i dwoma dziewczynkami, chrzciny przemieniły się w święto publiczne, gdyż szczęśliwy ojciec zaprosił w kumy Hindenburga, wielkiego mistrza zakonu niemieckiego Marsuna i gminę Eichen, — to kto będzie kumem naszych Jasińskich, doprowadzonych tym niespodziewanym przybytkiem do czarnej rozpacz?

Przepisywanie koncesji na sprzedaż napojów alkoholowych po zmarłych koncesjonariuszach.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Bydgoszczy zwraca uwagę zainteresowanym na następujący okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 4 sierpnia 1928 r. w sprawie przepisania koncesji na sprzedaż napojów alkoholowych:

Według art. 78 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 26. 3. 1927 r. o monopole spirytusowym (Dz. Ust. R. P. Nr. 32, poz. 289) zmiana osoby, oznaczonej w zezwoleniu na sprzedaż napojów alkoholowych, może nastąpić za zgodą władzy, która zezwolenie udzieliła. Wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych należy obecnie do władz skarbowych II instancji (izb skarbowych). Dotyczy to także wypadków przepisania koncesji po zmarłych koncesjonariuszach. Koncesje przywiązane są ściśle do osoby i nie mogą być traktowane jako dziedziczne, a przepisanie koncesji może nastąpić tylko w indywidualnych, wyjątkowych wypadkach, zasługujących na uwzględnienie.

Okólnikiem z dnia 4. 8. 1928 r. L. dz. 7310/2/28 Ministerstwo Skarbu zarządziło, aby ze względu na gospodarcze interesy państwa izby skarbowe wyrażały swą zgodę na zmianę osoby (przepisanie koncesji) tylko w wypadku śmierci koncesjonariusza i to tylko na osoby, pozostające do zmarłego koncesjonariusza w stosunku małżeństwa lub pokrewieństwa, a w szczególności na: małżonka, dzieci, wnuki i rodzeństwo — bez względu na to, czy należą one do osób uprzywilejowanych w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27. 7. 1924 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 114, poz. 1022) — o ile:

1. nie posiadają one żadnego majątku, a koncesjonowane przedsiębiorstwo stanowi ich jedyny środek utrzymania,
2. nie są zdolne lub nie mają możliwości do innego warsztatu pracy,
3. już przed śmiercią koncesjonariusza pracowały wspólnie w koncesjonowanym przedsiębiorstwie, pozostając na utrzymaniu zmarłego koncesjonariusza.

Ponadto przeciw osobie proszącej o przepisanie koncesji nie mogą zachodzić przeszkody z art. 70 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej o monopole spirytusowym (osoby skazane sądownie za przestępstwa z chęci zysku pochodzące na karę ponad 3 miesięcy, skazane za nadużycia podatkowe, zamieszkałe poza granicami Rzeczypospolitej i nie posiadające obywatelstwa polskiego wzgl. z § 363 rozp. Min. Skarbu z dnia 7. 2. 1928 r. Dz. Ust. R. P. Nr. 60, poz. 556).

Do prosby zatem o przepisanie koncesji na sprzedaż napojów alkoholowych po zmarłym koncesjonariuszu (ostemplowanej na zł 10,— a a załączniki po 50 gr) mają być dołączone:

1. dokumenty stwierdzające, że osoba, na którą ma być koncesja przepisana, pozostawała ze zmarłym w stosunku ustawowego pokrewieństwa względnie ślubnego małżeństwa (metryki urodzin, ślubu).

2. dokumenty osobiste petenta (metryka urodzin, świadectwo przynależności, świadectwo moralności).

Decydującym momentem do udzielenia zezwolenia na przepisanie koncesji jest stan majątkowy petenta, a w szczególności, czy koncesjonowane przedsiębiorstwo zmarłego stanowi jedyny środek utrzymania proszącego.

Nowy przyrząd do uprawy gleby na wystawie w Toruniu.

W numerze marcowym czasopisma „Las Polski” omawia radca Ministerstwa Rolnictwa, p. inż. Jan Kłoska, dokładnie i ciekawie, nowocześnie przyrząd do uprawy gleby, który zaostrzony w specjalne narzędzia leśnicze, zdobył sobie uznanie również w leśnictwie, a który to przyrząd używany dotychczas w ogrodnictwie i szkółkach, okazał się na tem polu nadzwyczaj praktycznym. Jak już wspomina p. inż. Kłoska w swoim artykule, mają zainteresowane sfery rolnicze, ogrodnicze i leśnicze w Polsce możliwość poznania się z wymienioną maszyną na wystawie ogrodniczo-przemysłowej w Toruniu, gdzie demonstruje się maszynę tę praktycznie. Rozchodzi się o tak zwaną „frezarkę małą” firmy Siemens-Schuckert, która używana będzie w kilkudziesięciu egzemplarzach w różnych krajach. Maszyna posuwa się o własnej sile na dwóch kołach, a motor obraca równocześnie wał umocowany w poprzecznym kierunku jazdy, na którym osadzone są, glebę spulchniające, narzędzia sprężynowe.

Już przed 100 laty wypowiedział konstruktor angielski Hoskyns myśl, że niepraktycznym jest, użyć obrotową siłę maszyny do pociągania lemieszka, zamiast przenieść siłę tę bezpośrednio na narzędzie obrotowe. Lemiesz nie jest niczem więcej, jak rydłem. Oczywiście że nie wkopuje się go już pionowo ręcznie w ziemię, lecz w kierunku poziomym, za pomocą siły zwierzęcej lub motorowej. W dziedzinie natury jednak odkryto wzór narzędzia całkiem innego typu, którego działanie przekroczyło działanie lemieszka. Narzędziem tem są tak zwane łapy.

Zakończenie strzelania premjowego Związku Podoficerów Rezerwy Koła Bydgoszcz.

W niedzielę, 26 ub. m. odbyło się zakończenie strzelania premjowego, zorganizowanego przez Związek Podoficerów Rezerwy, Koło Bydgoszcz, oraz uroczyste rozdanie nagród, w ogrodzie Kocerki (dawn. Pater). Wystawiono dziesięć bardzo cennych nagród, o które ubiegali się najlepsi strzelcy. Punktualnie o godzinie 19-ej zakończono strzelanie i przystąpiono do rozdania nagród.

Pierwszą nagrodę zdobył komendant koła Bydgoszcz p. Franciszek Wrzeszcz, 2) p. Michał Gill, 3) p. Skrobowski, 4) p. Grochowski, 5) p. Gromczewski, 6) p. Montewski, 7) p. Piwecki, 8) p. Dura, 9) p. Kasproicz, 10) p. Kwasek.

Dla uświetnienia tejże uroczystości odbył się marsz forsowy jednej drużyny, w liczbie 14 zawodników, na przestrzeni Rynarzewo - Bydgoszcz. O godz. 15,15 ruszył pierwszy zawodnik, następni w odstępie 3-minutowym. Zawodnikom towarzyszyli sędziowie kontrolni na rowerach z „Sokoła” V, Wilczak-Okole, oraz dwóch podoficerów konno, z 16 pułku ułanów i jeden członek z Sokoła konnego.

Punktualnie o godz. 16,48, przy dźwiękach muzyki i gromkich oklaskach publiczności przybył do mety w dobrej formie i doskonałym humorze pierwszy zawodnik, p. Olejniczak. Najlepszy czas osiągnął p. Stanisław Lewicki, następnie Zieliński, Makryś, Kuraszewski, Orzechowski, Olejniczak, Sosiński, Liński, Patalas, Koehn, Wicikowski Br., Wojciechowski, Wicikowski Józef i Belczewski. Oprócz udekorowa-

Prawie 100 lat po Hoskynsie dopiero udało się technicznie zużytkować poruszoną metodę z natury dla człowieka a mianowicie przez wynalazek inżyniera szwajcarskiego Meyenburga. Tenże skonstruował narzędzia zębate, które dzięki szybkiemu obrotowi rozrywają ziemię, spulchniają i zdrabniają, a po jednokrotnym spulchnieniu jest ziemia gotowa do zasadzenia i zasiewu. Zaoszczędza się tu znacznie na czasie przy uprawie gleby, który to szczegół należy wziąć szczególnie pod uwagę, ze względu na krótki okres wegetacyjny, jaki mamy w naszych stronach północnych. Dodatkowe narzędzia do plu-ga, jak bronny, kultywator i wały, stają się przy zastosowaniu frezarki zbędnymi. Ponieważ spulchnienie gleby, przez frezarkę dokonane, dochodzi do maksimum, nie dajacem się osiągnąć żadnym innym narzędziem, przeto istnieją dla roślin jak najlepsze warunki. Spulchniona gleba posiada najmożliwszą, wodę zawierającą siłę, wpływającą dzięki swej pulchnej strukturze, korzystnie na wczesne tworzenie się rozgałęzionych korzeni roślin.

W leśnictwie pracuje frezarka zębami o kształcie noży, które rozrywają najgłębsze trawy. Poza tem umocowane są między narzędziami talerze, w których obręb chronią się zęby — wskutek swej elastyczności — przy napotkaniu na przeszkodę, nie dajacę się przewrócić. Frezarkę zastosować można przeto również na glebach kamienistych, na których praca za pomocą siły ludzkiej lub zaprzęgu jest za drogą lub nawet praktycznie niemożliwą.

nia żetonami, pierwszych pięciu zawodników otrzymało nagrody. Dekoracji dokonał oficer P. W. p. porucznik Okupski. Pani Siebert wręczyła pierwszemu zwycięzcy, p. Lewickiemu, bukiet kwiatów. Poza tem za gorliwą pracę na polu przysposobienia wojskowego udekorowani zostali żetonami: komendant koła p. Franciszek Wrzeszcz, prezes koła p. Ludwik Piwecki, członek koła p. Michał Gill i p. Stanisław Gramek. Po dekoracji odbyła się wspólna fotografia zawodników.

Publiczność bawiła się w ogrodzie doskonale przy dźwiękach dżetowej orkiestry związkowej, pozmie bezinteresownie wystąpił artysta p. Józef Mrowicz z Wadowic, popisując się śpiewem w trzech językach, za co publiczność darzyła go gromkimi oklaskami. Wieczorem odbyła się w sali zabawa taneczna, gdzie w dobrej harmonii i doskonałym humorze bawiono się do białego rana.

Wskazówki dla powracających z letnisk. Podczas wywczasów pokrzepiamy ciało, a jednak cera pozostawia wiele do życzenia z powodu popełnianych błędów. Głównie cierpi cera w następstwie naświetlania słońcem twarzy natłuszczoną kremem, tudzież — stosowania szkodliwych kosmetyków zagranicznych. Po prawidło usterki uda się łatwo, atoli specjalnym preparatem lekarsko-kosmetycznym. Dla tłustej cery: naparzenia, proszek marmurowy „Miraculum”, odłuszczejący puder higijenny D-ra Lustra; dla prawidłowej i suchej: ożywczy krem „Oxa” i puder egzotyczny, oba z przepisu Dra Lustra. Dr. Z. B.

Z ruchu gruntowego w Gdyni.

Na rynku gruntowym, jak przewidywano, zaznaczyła się w ostatnim czasie coraz silniejsza tendencja zniżkowa. Ceny za place nawet w śródmieściu spadły i to o conajmniej 10% od cen poprzednio notowanych. Tak np. płaci się obecnie już tylko 10 dol. za najlepsze place w śródmieściu, wyjąwszy kilka ostatnich narożników, których ceny dochodzą nawet 14 dol. Większa zniżka zaznaczyła się jeszcze na peryferjach miasta, gdzie place z 40 zł. spadły do 30 a nawet 25. W przedmieściach jak Chylonia i Grabówku utrzymują się ceny gruntów pod przedsiębiorstwa przemysłowe na starym poziomie. Dlatego też w ostatnim czasie skutkiem tendencji zniżkowej zwiększył się popyt i dokonano cały szereg transakcji, aczkolwiek tylko mniejszych. Według wszelkich danych wobec zwiększenia się popytu, tendencja zniżkowa nie utrzyma się i liczy się można ze zwyżką, która rokrocznie następuje po sezonie letnim.

Bilans Banku Polskiego.

Zmniejszenie pokrycia o 109,4 milj. zł. walut i dewiz o 185,8 milj. zł.

Bilans Banku Polskiego za drugą dekadę sierpnia br. w pozycji kruszec (606,3 milj. zł.) waluty, dewizy i należności zagranicznych (491,7 milj. zł.) wykazuje zmniejszenie o 3,5 milj. zł. do łącznej sumy 1,098,1 milj. zł. Waluty i dewizy niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 565 000 zł. (202,9 milj. zł.) Portfel wekslowy zmniejszył się o 3,94 milj. zł. (581 milj. zł.).

Natychmiast płatne zobowiązania (600 milj. zł.) zwiększyły się o 28 milj. a obieg banknotów (1 121,6 milj. zł.) zmniejszył się o 22 milj. zł. Śród zobowiązań uderza niezwykle wysoka suma lokat kas państwowych — 315,9 milj. zł. Pozostawianie na lokacie tak wysokiej sumy wycofanej z życia gospodarczego, ma poważny wpływ na zmniejszenie się faktycznego obiegu.

W zestawieniu z dnia 31 grudnia r ub. czołowe pozycje bilansu przedstawiają się następująco: Zapas kruszcza 31 XII 1927 zł. 519,9 milj., 20 VIII 1928 zł. 606,3 milj. Waluty, dewizy i należności zaliczone do pokrycia: 31 XII 1927 zł. 687,5 milj., 20 VIII 1928 zł. 491,7 milj.

Ogólna suma kruszcza, walut i dewiz zaliczonych do pokrycia zmniejszyła się w ciągu niecałych 8 miesięcy o 109,4 milj. zł. Natomiast zapas walut i dewiz oraz należności zagranicznych zmniejszył się o 185,8 milj. zł.

Liga Narodów chce przenieść swą siedzibę.

Paryż, (AW.) Sauerwein donosi do Matina z Genewy, iż jeden z wyższych urzędników Ligi zapewniał go, iż Liga Narodów zmuszona będzie do przeniesienia swej siedziby do bardziej odpowiedniego, niż Genewa miasta. Kupiony dla budowy nowego gmachu Ligi plac okazał się nieodpowiednim. Nie posiada również Genewa odpowiednich pomieszczeń, do coraz liczniej przybywających na sesję delegacji. Jednakże, twierdzi dalej Sauerwein przy ewent. przenosinach nie jest prawdopodobnym, aby Liga przenieść się miała poza teren Szwajcarii.

Srogi wyrok faszystowski.

Rzym, 8. 9. (tel. wł.) Dziś zapadł wyrok w procesie krewnych Zanboniego, zabitego na miejscu przez tłum, gdyż był podejrzanym o zamach na Mussoliniego. Ojciec jego Zanboni i ciotka Virginija Cabaroni oskarżeni o przygotowanie zamachu, zostali skazani na więzienie każdy po 30 lat.

Zagadkowa tragedja w samolocie.

Praga, 8. 9. (tel. wł.) Podczas ćwiczeń wojskowych na Morawach, obserwator samolotu wojskowego wypadł z aparatu na znacznej wysokości. Pilot nie zauważył tego, aż dopiero gdy wylandował. Uderza, że rzemienie, któremi obserwator był przywiązany do samolotu, nie były rozluźnione. Ciało obserwatora dotąd nie odnaleziono.

Służba celna winna walczyć z przemytnictwem,

ale nie powinna robić szykan podróźnym.

Min. Skarbu wystosował do prezesów Dyrekcji Ceł okólnik w sprawie nieodpowiedniego zachowywania się urzędników wobec interesantów w urzędach celnych.

Jak się dowiadujemy, okólnik zwraca uwagę na wzrost przestępstw i nadużyć, naruszających interesy państwa, jakie w ostatnich czasach daje się zauważyć w poszczególnych urzędach celnych, spowodowany w wielu wypadkach brakiem energii i inicjatywy ze strony przełożonych.

Okólnik zwraca uwagę, że częstokroć stosuje się zupełnie niewskazane utrudnienia, w stosunku do turystów, członków rządu, członków korpusu dyplomatycznego i wogóle podróźnych przy załatwianiu zwykłych formalności celnych. Jednocześnie szerzy się szmugiel na wielką skalę uprawiany przez zawodowców.

Ministerstwo poucza w okólniku funkcjonariuszy urzędów celnych jak mają się zachowywać wobec podróźnych, nakazując jak największą uprzejmość przy wykonywaniu swych funkcji.

Rewizja osobista, o ile musi być przeprowadzona, winna być dokonana z taktem, bez przyczyniania zbyteknych przykrości osobom rewidowanym i bez obrażania ich godności osobistej.

W zakończeniu okólnik wskazuje na konieczność starannego dobierania pracowników przy obsadzaniu urzędów celnych. Cała uwaga funkcjonariuszy urzędu winna być skierowana w kierunku walki z właściwym przemytnictwem.

Kto wygrał na loterji?

W trzecim dniu ciągnięcia 5 klasy 17 loterji państwowej, główne wygrane padły na numery następujące:

15 000 zł nr. 56955.

10 000 zł nr. 40408.

Po 5 000 zł nr. 54512 64618 92653 100705

Po 3 000 zł nr. 2461 16994 18588.

Po 2 000 zł nr. 20444 65893 74811 113489 121102.

Po 1 000 zł nr. 1758 5513 9737 11662 15618 25226 62236 67256 71560 74617 75237 76823 76823 79296 82940 85588 93535 110639 120329 125955 131628 132715 132927 136101 137089 137688 154483.

Po 600 zł nr. 11946 12714 18965 23227 24621 36806 44345 65169 71116 79410 83051 84041 85676 94980 99887 119039 133812 149737 151174 153637 153745.

18. Państw. Loterja Klasowa

Główna wygrana 750 000 zł oraz dalsze wygrane po 400 tys. zł, 350 tys. zł, 150 tys. zł, 100 tys. zł, 80 tys. zł, 75 tys. zł, itd.

Cena losu 1 kl.: 1/4 40 zł, 1/2 20 zł, 1/4 10 zł. Zamówienia listowne załatwia się odwrotnie.

M. REJEWSKA, Bydgoszcz

ulica Dworcowa 17 Telefon nr. 27
Konto P. K. O. Poznań 207963. (24292)

Po 500 zł nr. 1499 4834 5856 7164 7486 7507 9035 12863 14074 14131 15283 16120 16139 16199 17267 23255 23404 23516 27390 28938 29448 31396 31614 34436 38524 38766 38922 42580 42892 43046 46930 74553 47712 47882 48235 53416 53925 56120 56123 58679 58753 60413 66018 66811 66824 66910 67036 67650 68814 71212 71870 72593 73573 73587 74816 75756 76316 78931 78933 81213 81498 83012 83051 83744 85867 88055 89338 91681 92199 93560 95604 96123 96300 99079 99394 104868 105245 106269 106523 106606 107082 108372 110561 112634 115710 115824 116282 117405 119382 119482 119527 119581 122929 123850 123857 126539 127220 127742 127961 127985 128521 129935 130288 130487 134504 135471 138759 140543 141602 142705 143530 147383 148846 149409 149522 151703 153397 154544.

Niewielka ilość

losów V-tej klasy 17 Loterji Państw. jest jeszcze do nabycia w najszybszej kolekturze

EDWARD CHAMSKI
BYDGOSZCZ, ul. Pomorska nr. 1. telefon 39.

Cena ówiarłki losu tylko 50 złotych.

Zamiejscowym losy wysła się odwrotnie po wpłaceniu należności na konto czekowe P. K. O. 209.007.

Z PROWINCJI.

Nowy naczelnik wydziału bezpieczeństwa na Pomorzu.

Naczelnikiem wydziału bezpieczeństwa województwa pomorskiego, został mianowany kapitan Jarecki z Nowogrodka.

Ustąpienie burmistrza Gdyni.

Jak się Ajencja Wschodnia dowiaduje, burmistrz m. Gdyni p. Krauze podał się do dymisji. Powodem tego kroku ma być skreślenie przez Radę Miejską 3 milionów kredytów, oraz odrzucenie szeregu innych wniosków.

Niezwykła uroczystość w Chodzieży.

W niedzielę 9 bm. odbyła się w Chodzieży piękna uroczystość poświęcenia przystani wioślarskiej i łodzi wioślarskich nowo założonego oddziału wioślarskiego Tow. gimn. „Sokół”. Aktu poświęcenia dokonał J. E. ks. biskup Karol Radoński z okazji bierzmowania w Chodzieży.

Na uroczystość tę wysłaliśmy specjalnego sprawozdawcę, który przywiózł ze sobą niezatarte wrażenia. Z powodu braku miejsca umieścimy szczegółowe sprawozdanie w wydaniu jutrzejszym.

Trup na torze kolejowym.

Z Wąbrzeźna donoszą: Obchodzący tor kolejowy p. Jan Kłosiński zauważył na torze kolejowym między głównym dworcem a strażnicą nr. 253 trupa mężczyzny z odciętą głową. Denat może mieć około 45 lat. Sprawa jest bardziej zawiła, gdyż w kieszeniach nie szczęśliwego nie znaleziono nic, prócz okularów i 10 groszy.

Jak się wykazuje, osobnik ów został przejechany przez pociąg osobowy, który zdążył z Torunia do Jabłonowa (8,30 wiecz.)

Ciało nie szczęśliwego zabezpieczono do przybycia komisji sądowo-lekarskiej.

Chata mazurska na wystawie w Poznaniu.

Koło Krajoznawcze w Działdowie, pozostające pod kierunkiem p. Emilji Sukertowej-Biedrawiny, zamierza wystąpić na Powszechnej Wystawie Krajowej z pokazem rodzimej kultury tej części kraju. Koło zamierza mianowicie wystawić własną chatę całą z drzewa, o charakterze specjalnym, przypominającym budownictwo Kurpiów. W chacie tej pomieszczonoby część zbiorów, które dziś znajdują się w Muzeum Mazurskim w Działdowie i ilustrują dawność kultury polskiej na Mazurach.

Inowrocław.

Wiec inwalidzki, zapowiedziany pierwotnie na niedzielę, a odłożony z powodu imprez Ligii Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej Państwa, odbył się w czwartek wieczorem, przy tłumnym udziale publiczności. Zagaił go, przedstawiając cel wiecu, prezes miejscowego Koła Związku Inwalidów Wojennych, p. Pawlak. Przemawiał redaktor Bigoński. Referent skreślił w przeszło godzinnym przemówieniu historię Związku Inwalidów, który z kilkuset tysiącami członków jest niewątpliwie najpotężniejszą organizacją społeczną w Polsce. Praca tej wielkiej organizacji uwydatniła się w trzech kierunkach: 1) obrona interesów inwalidów wojennych i pozostałych po poległych wódw, sierot i rodziców, 2) propaganda w kierunku pogłębienia poczucia państwowego wśród członków i społeczeństwa, 3) propaganda na rzecz Polski na terenie międzynarodowym, przez szerzenie wśród organizacji pokrewnych zrozumienia dla wielkiej misji naszej Rzeczypospolitej. Doświadczenie uczy, że Związek Inwalidów Woj. zadania swoje spełniał z wielkim dla członków swoich i kraju pożytkiem. — Wiecownicy wsłuchali się w wywody referenta z wielkim zaciekawieniem. Po zamknięciu wiecu zgłosiło się kilkudziesięciu inwalidów i wódw, dotąd do Związku Inwalidów nie należących, na członków tej zasłużonej organizacji.

Trzydniowe uroczystości chełmońskie żywiolową manifestacją ludu katolickiego.

(Od specjalnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego“).

Przy dzwonów graniu radosnem, przy śpiewie tłumów tysięcznych, wniesiono w piątek po południu odnowiony obraz cudowny M. Boskiej Chełmońskiej do parafjalnego kościoła w Kowalewie Pomorskiem. Dnia tego odprawiono pierwsze uroczyste obrzędy; przy obrazie stanęła straż honorowa, pełniąca swą czynność przez całą noc.

Cudowny, słoneczny ranek sobotni, zgromadził w kościele, przed kościołem i na rynku w Kowalewie tłumy miejscowego obywatelstwa. Około godz. 9.30 zaczęły napływać towarzystwa z okolicy, zbliska i zdala, grupując się w barwny orszak. Wreszcie przez miasteczko, bogato udekorowane flagami, zielenią, bramami, ruszyła

uroczysta procesja

z orkiestrą na czele. Za orkiestrą szły miejscowe towarzystwa ze sztandarami: Tow. Powstańców i Wojaków, Stow. Młodz. Żeńskiej, Sokół, Szkoła Rolnicza, Towarzystwo Rzemieślników, Kolejarzy, Bractwo Strzeleckie (Kowalewo), dalej Tow. Powst. i Woj. Elgiszewo, Kolejarze z Golubia, Straż Pożarna, Bractwo Matek Chrześc. z Chełmonia i inne, transparenty, wreszcie

obraz cudowny.

Za obrazem kroczyli miejscowi księża: ks. prob. Puppel, i ks. wikary Sobczyk, za nimi zaś niezliczone tłumy.

Procesja szła ulicą Hallera, Bielską, przez wieś Bielsk do Chełmonia. Przy krzyżu przydrożnym, wobec olbrzymiej rzeszy słuchaczy, wygłosił kazanie ks. prob. Puppel.

W czasie kazania, z Kowalewa nadciągnęła druga procesja pątników, z kilkudziesięciu sztandarami.

Po drodze co chwilę dołączały się towarzystwa z ołtarzami i sztandarami. M. i. blisko 14 kompanij i pielgrzymek z b. Kongresówki, delegacij z przesynek kat. z całego Pomorza, niektóre w barwnych strojach ludowych.

Cała parafia chełmońska wyległa na przywitanie cudownego obrazu. I znów dołączyły się do procesji nowe delegacje, towarzystwa z Ciechocina (około 1000 osób przybyło z tej wioski.)

Przed kościołem chełmońskim ustawiono pięć bram z napisami.

Wśród śpiewów i bicia dzwonów kościółka chełmońskiego wkroczyła część procesji do kościoła, olbrzymie zaś masy rozlały się po cmentarzu i na placu przed kościołem.

Księży było kilkunastu, wiernych

przeszło 10 tysięcy

sztandarów blisko 100.

Po sumie, odprawionej przez ks. prob. Licznarskiego z Pluskowsk, kazanie

przed kościołem wygłosił ks. prob. Zakryś z Wąbrzeźna.

Po południu, o godz. 3.40 przyjechał samochodem przed kościół w Kowalewie ks. biskup sufragan Dominik, delegat ks. biskupa ordynariusza Okoniewskiego, witany przez burmistrza i proboszcza. W kilka minut potem, księża wyruszyli samochodami do Chełmonia, na rekolekcje.

W Chełmoniu księża słuchali przez cały dzień spowiedzi przygotowawczej do bierzmowania.

O godz. 4-ej popoł. rozpoczęły się nieszpory, po których nastąpiło kazanie, a wreszcie

bierzmowanie.

W niedzielę, ostatni dzień uroczystości przed południem odbyły się: nabożeństwo (prymarja), bierzmowanie, suma, kazanie, po południu zaś nieszpory, poczem nastąpiło pożegnanie pątników.

Echa uroczystości chełmońskich odbijają się po kraju echem dalekiem, przypominając światu, że jeszcze lud polski miłuje swoją królową, że nie zagasła jeszcze w polskim narodzie cześć należna Świętej Pani.

Chełmońskie uroczystości są dokumentem żywej wiary ludu.

(Z).

Wystawa Rolnicza w Mogilnie.

(Od specjalnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego“).

Z inicjatywy oddziału powiatowego Wielkopolskich Tow. Kółek Rolniczych zorganizowano w Mogilnie Wystawę Rolniczą. Protektorat nad wystawą objął wojewoda poznański hr. Borkowski. Do komitetu honorowego weszli pp.: minister Niezabykowski, ks. biskup Laubitz, Leon Pluciński, prezydent Szulczewski, prezydent Kasproicz i starosta Staby.

Otwarcie wystawy odbyło się w ub. sobotę dnia 8 bm. Dzień ten stał się prawdziwym świętem dla rolników z całego powiatu, który bardzo licznie pospieszili do Mogilna, członkowie Kółek Rolniczych z okolicy skupili się pod swemi sztandarami. Bardzo licznie reprezentowana była większa własność, okazując wiele zainteresowania i życzliwości dla tej imprezy.

Po nabożeństwie w tłumnym pochoździe przy dźwiękach orkiestry udano się na plac wystawowy. Do zebranych przemówił w krótkich słowach p. Szumlański z Kątna, prezes powiatowy W. T. K. R-u i przewodniczący komitetu wystawy. Wskazał on jak wielkie trudności miał do zwalczenia komitet w przeprowadzeniu tak śmiałej imprezy. Obecnie dzieło jest dokonane. Wystawa ma świadczyć o plusach i minusach w gospodarstwie rolnem powiatu, wskazywać na to — co już jest i czego nie ma. Wreszcie prezes Szumlański poprosił starostę p. Słabego o dokonanie otwarcia wystawy. Starosta w krótkim przemówieniu wskazał na ogromny rozwój gospodarstwa narodowego w Polsce. Po przedzięciu wstęgi starosta Słaby ogłosił wystawę za otwartą.

Po wspólnej fotografii rozpoczęto zwiedzanie wystawy przy dźwiękach orkiestry wojskowej.

Wystawa mogileńska obejmuje dwa główne działy: rolniczy i przemysłowy. Zgłosiło się powyżej 200 wystawców z powiatu mogileńskiego, wystawców przemysłowych 33. Szczególnie bogato wystawa prezentuje się oczywiście w dziale rolniczym, eksponaty dzielą się na nast. grupy: inwentarz żywy, ziemniaki, ogrodnictwo, pszczelnictwo, wyroby mleczne i mięsne, pieczywo, robotki kobiece, przemysł gospodarczy, domowy i drób.

Szczególnie bogato przedstawiały się nast. firmy; maszyny rolnicze — A. Filipiak Mogilno, E. Rutter - Mogilno materiały budowlane, Dietrich — fabryka powozów, W. Radomski — cegła, Fr. Gajda — ule pszczelne, Oborski — fabryka powozów - Gębice, Michalski z Mogilna siodlarz i tapicer, garbarnia Laubego w Gębicach, Waberscy — fabr. powozów Gniezno, Cz. Kaczyński z Mogilna — wytwórnia siatek drucianych, Browar p. Posłuszny z Trzemeszna, Paprocki z Mogilna — maszyny rolnicze, Wł. Ramisch, mistrz dekarSKI — Mogilno itd. itd.

Zainteresowanie wystawą było ogromne. W pierwszym dniu tj. w sobotę do godz. 12 sprzedano około 1000 biletów wstępu. Bardzo tłumnie zwiedzano wystawę również w niedzielę. Wystawa ta trwała dwa dni i została zamknięta w niedzielę wieczorem. Spełniła ona swoje zadanie stanowiąc dokładną ilustrację wysokiej kultury gospodarstw rolnych powiatu. Była ona również wykładnikiem 10-letniego dorobku rolnictwa polskiego powiatu mogileńskiego. Miasto w dniu otwarcia wystawy przybrało odświętny widok, jako w dniu święta rolników.

Odpust „Podwyższenia św. Krzyża w Pakości“.

Kalwaria Pakoska w roku jubileuszowym nowem zaczyna żyć życiem. Niema niedzieli lub święta, w które nie zwiadałoby jej większe lub mniejsze grono pątników. Liczne napływały rzesze z Poznania, Bydgoszczy, Nakła, Kwieciszewa, Torunia. I w dni powszednie odprawiali dzieci szkolne z dalszych i bliższych okolic drogi krzyżowe pod kierownictwem pp. nauczycieli. Widywano także bardzo często pątników z Warszawy, Wilna, Krakowa, zabłąkało się nawet kilku z dalekiej Ameryki.

Zbliża się odpust „Podwyższenia św. Krzyża” dnia 14 września.

Na uroczystość spodziewa się Kalwaria większego napływu pielgrzymów. Gody odpustowe rozpoczną się w czwartek, dnia 13 września po południu o godz. 2, wielką drogą krzyżową. Na Kalwarji uroczyste nieszpory z wystawieniem N. Sakramentu i z kazaniem około godz. 4.30.

W piątek: I-sza msza św. o godz. 7-ej w kościele poklasztornym, poczem o 8-ej procesja na Kalwarję z drzewem Krzyża św. W czasie procesji msza św. II-ga w Wieczerniku. Po przyjeździe na Kalwarję, tamże uroczysta wotywa, a o godz. 11.30 przy ołtarzu polowym suma z kazaniem. Po nabożeństwie całowanie drzewa Krzyża św. i procesja do kościoła poklasztornego. Tamże o godz. 4-ej nieszpory z kazaniem.

NOWEMIASTO. (W sprawie otworzenia VII-mej klasy tut. gimnazjum.) Delegacja wyłoniona w Rady Rodzicielskiej obywatelstwa miasta z burmistrzem na czele, złożona z pp. Jana Ciszewskiego, Antoniego Gburkowskiego, dyr. Władysława Dziegielewskiego, Edwarda Kuligowskiego, uprosiła w Ministerstwie W. R. i O. P. w Warszawie niezwłoczne otworzenie kasy VII-mej.

SZUMIN, powiat Starogard. (Ukradł furę zboża.) Z podwórza gospodarza K. w Szumlinie skradziono całą furę zboża.

Skradzione rzeczy znalazły się w Bydgoszczy. Swego czasu został okradziony ks. kuratus Krzyżanowski z Szumina. Policja przychwyciła złodziei razem z łupem aż w Bydgoszczy. Ks. kuratus został zadowolony celem rozpoznania skradzionych rzeczy.

Zbliża się 10-lecie niepodległości!

POWSTAŃCY i WOJACY okręgu bydgoskiego mają sposobność na zjeździe w BYDGOSZCZY 7-go października 1928 roku wykazać swoją liczebną przewagę nad innymi organizacjami P. W. na terenie tutejszym.

DZIŚ WIELKA PREMIERA!
„Bohaterka Wielkiej Wojny“
 Wstrząsający dramat o miłości i zwycięstwie.
 W ROLI GŁÓWNYCH: VERA REYNOLDS.

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 10 września 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Mikołaja z Tol., Pulcherji.
 Jutro: Prota, Bl. Jana Gabr. P.
 Wschód słońca: godz. 5,25.
 Zachód słońca: godz. 18,27.

DYZUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku 10 bm. do poniedziałku 17 bm. dyzuruja:

- 1) Apteka Piastowska, Plac Piastowski.
- 2) Apteka pod Złotym Orłem, Stary Rynek.

Wypożyczalnia książek „Lektor“, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Gościnne występy Mieczysława Frenkla, obudziły wyjątkowe wprost zaciekawienie, nie tylko w kręgach literacko-artystycznych, lecz w szerokich zastępach kulturalnej publiczności tak, że wszystkie dotychczasowe przedstawienia odbyły się przy nadkompletach.

Dziś, w poniedziałek widownia zakupiła przez Tow. Uniwersytetu Robotniczego. Początek o godz. 7½ wieczorem.

Jutro, we wtorek stylowy „Pan Goldhab“ Al. hr. Fredry w genialnej inkarnacji mistrza Frenkla, bawić będzie przednim humorem.

W środę przedostatni raz pełne rodzimego dowcipu „Grube ryby“ M. Bałuckiego.

Codziennie odbywają się pełne próby z „Dożywocia“ Al. hr. Fredry oraz z „Królewskiego jedynaka“ L. Rydla. Zespół operetkowy pracuje intensywnie nad przygotowaniem opery komicznej J. Straussa „Noc w Wenecji“, która zainauguruje sezon operetkowy. Zrzucone są również przygotowania nad ulepszeniem instalacji elektrycznych, oraz wprowadza się reflektory działające z widowni. Kierownik plastyczno-dekoracyjny p. Feliks Krassowski ukończył już projekty dekoracyjne do „Dożywocia“ i „Królewskiego jedynaka“. Pracownicy krawieckie przygotowują zupełnie nowe kostiumy do najbliższych premier.

— **Pierwsze po wakacjach letnich posiedzenie Rady Miejskiej** odbędzie się w czwartek 13 września o godz. 6½ wieczorem. Porządek obrad obejmuje aż 22 punkty, m. in. sprawozdanie specjalnej komisji w sprawie szafowania pieniędzmi na tzw. propagandę i oświadczenie Magistratu w tej sprawie.

— **Wyjaśnienie. Od p. Bronisława Mazurkiewicza**, sekretarza Wlkp. Tow. Wyścigów Konnych w Poznaniu, otrzymujemy wyjaśnienie, że nie jest on identyczny z Bronisławem Mazurkiewiczem, mechanikiem w Bydgoszczy, który najechał samochodem na śp. Leśniewskiego.

— **Obywatele przedmieść Skrzetuska, W. Bartodziei i Kapuścisk** mieli ub. soboty posiedzenie w lokalu p. W. Kujawskiego przy ul. Fordońskiej. Utyskiwano na **niedostateczne bezpieczeństwo** w tej dzielnicy miasta. Jednym posterunkowy na tak wielką przestrzeń to naprawić zamało. **Tumany kurzu na ulicy Fordońskiej** stały się istną plagą mieszkańców. Jeżeli w pobliżu powstanie szpital miejski, trzeba będzie ulicę asfaltować. **Oświetlenie** pozostawia również wiele do życzenia. Odczuwa się także brak sanitarnej stacji opatrunkowej i ochronki dla dziatwy. T-wo Obywateli wspomnianych przedmieść wystarało się o różne ulgi dla swoich członków. Pięć poważnych firm bydgoskich zgodziło się udzielać **rabatu członkom Towarzystwa**, o ile przy płaceniu przedłożą legitymację. Są to następujące firmy: R. Popławski, ul. Długa 53, skład białawotów, udziela 10 do 12%; Dom Towarowy Bracia Matecy, Stary Rynek, 10%; Tad. Sroczyński, ul. Mostowa 10, skład kapeluszy i czapek, 15%; Mikołajczak, dawniej Stobiecki, ul. Długa 22, skład żelaza i porcelany, 10%; Ignacy Ruciński, Wełniany Rynek 12, skład obuwi, 5% rabatu.

Tydzień Dziecka.

Komitet Wojewódzki „Tygodnia Dziecka“ na wojew. poznańskie, na czele którego to komitetu stoi p. wojewoda hr. Borkowski, zorganizował we wszystkich miastach województwa propagandowy „Tydzień Dziecka“, który odbędzie się w dniach od 16 do 23 b. m.

Celem „Tygodnia Dziecka“ jest wciągnąć całe społeczeństwo polskie do akcji nad roztożeniem jak najtroskliwszej opieki nad dzieckiem, jako przyszłością naszej Ojczyzny, oraz zdobyć środki, potrzebne na utrzymanie zakładów opiekuńczych dla dzieci.

Dla zorganizowania „Tygodnia Dziecka“ w Bydgoszczy, wybrany został zarząd Komitetu Miejskiego w następującym składzie: Prezes — p. dr. Szymański, wiceprezes — p. dyrektor Labendziński, skarbnik — p. kierownik szkoły Smarzyk, sekretarz — kierownik Urzędu Szkolnego p. Buczkowski.

Członkowie zarządu: ks. prob. Konopczyński, ks. probaszcz Skonieczny, rektor Ewald, dr. Niesiszewski, dyr. Jahnke, dyr. Wdziękoński, dyr. Jankowski, poseł Lewandowski, prezes Konferencji Prezesów W. Matecki, Jan Cywiński, Franc. Gierszewski, kierownik Czarnecki. insp. Klimesz, prezeska „Sokoła“ Zeńskiego red. Teskowa, kierownik.

Odezwa do P.P. Cukierników.

Dnia 17 września odbędzie się na obszarze całej Rzeczypospolitej Polskiej Święto Dziecka, organizowane przez Polski Komitet Opieki nad Dzieckiem. Będzie to święto przyszłych pokoleń Narodu, święto naszej własnej przyszłości. Całe społeczeństwo staje do apelu, aby wszystkim dzieciom w Polsce uprzyjemnić i upamiętnić ten dzień. Organizowane będą gry i zabawy na wolnym powietrzu, przedstawienia w kinach i teatrach i t. p.

Aby jednak dziecko odczuwało pełnię zadowolenia i przyjemności, musi otrzymać możliwie jak największą ilość słodyczy. Pomysłcie, że dla wielu dzieci cukierek czy

Za Zarząd Miejsk. Kom. „Tygodnia Dziecka“
 Dr. Szymański, prezes. Buczkowski, sekr.

Elegancki złodziej.

Podaje się za kapitalistę z Bydgoszczy.

Raz w raz pojawiają się oszuści, którzy występują na arenę życia z nowymi pomysłami, skierowanymi ku jak najłatwiejszemu zdobyciu cudzej własności. Do takich pomysłów oszustów należy pewien elegancki osobnik, podający się za Marjana Piechowiaka, Bydgoszczanina, który objeżdża letniska nad morzem polskiem, wyszukując tam zamożnych pań, z którymi, dzięki swej ukladności oraz elegancji, zawiera znajomości. Upatrzywszy sobie ofiarę w którejś z pań, asystuje jej, nadśladując, wyczekując przytem chwili, w której pani ta będzie zapoatrzoną w większą sumę pieniędzy, mieszczącą się w jej torebce. Wówczas niby żartami, pod pozorem przekonania się o prawdziwości jej stałego miejsca zamieszkania, bierze jej torebkę z rąk, szukając w niej niby jakiegoś biletu wizytowego lub innego dowodu, któryby go przekonał o jej adresie, wybiera niezauważenie wszystką gotówkę, z którą wkrótce pod jakimś nagłym pozorem ulatnia się.

Posługuje się on jeszcze innym sposobem przy dokonywaniu kradzieży. Mianowicie wciska się do domów, udaje serdeczną przyjaciółnię, staje się ze względu na swe zalety towarzyskie, pożądanym gościem, wchodząc przytem w pewną zażyłość z gospodynią. W pewnej chwili, gdy zebrane towarzystwo pań jest rozbawione jego konceptami, sprawnie rozmową na temat istotnego stałego miejsca zamieszkania gospodyni. Udaje, że nie wierzy w tym względzie zapewnieniom, aż sam znajdzie w mieszkaniu jakiś dowód w postaci biletu wizytowego lub coś podobnego, co go przekona o istotnym adresie. I pod tym pozorem, chodząc po pokojach, przegląda szuflady, szkatułki, torebki i t. d., kradnąc przytem gotówkę i biżuterję. Przypomina sobie następnie jakiś nagły interes i pod tym pretekstem oddala się, aby już więcej nie być widzianym.

Liczy on lat około 25, wysoki, szczupły, szatyn, twarz okrągła i mocno opalona, oczy niebieskie, z małą plamką na lewej żyłce, ubrany wytwornie, według najświeższej mody, posługuje się rowerem. Przedstawia się jako kapitalista z Bydgoszczy, to znów jako wyższy urzędnik ubezpieczenia krajowego w Bydgoszczy(?).

rowniczka Barsznikówna, Rubenauowa i Danielekówna.

Wczoraj właśnie zarząd ścisły Komitetu Miejskiego pod przewodnictwem p. dr. Szymańskiego odbył w ratuszu swe posiedzenie, na którym zastanawiano się nad ustaleniem programu „Tygodnia Dziecka“. Dokładny program zostanie ogłoszony w gazetach; akcja jednak składać się będzie z dwóch części: propagandowej i finansowej. Na propagandową złożą się: Nabożeństwo, pochod, przedstawienia dla dzieci w teatrze, przedstawienia w kinach oraz wykłady i pouczenia w szkołach. Na finansową: zbiórka uliczna, rozsprzedaż znaczków 30-groszowych oraz znaczków honorowych 10-złotowych, płatne koncerty i inne.

Niema najmniejszej wątpliwości, że patriotyczna Bydgoszcz zrozumie całą doniosłość tej akcji i nie peskapi ofiar na rzecz tak wielką, jak roztożenie opieki nad dzieckiem polskiem, przyczyniając się temsamem do przyszłej potęgi państwa i narodu. Dzieci to nasza przyszłość.

W sprawach organizacyjnych „Tygodnia Dziecka“ porozumiewać się można z zarządem w Urzędzie Szkolnym przy ulicy Długiej 58 I p., pomiędzy godz. 10 a 11.

piernik, otrzymany tego dnia, może będzie jedynym zrealizowaniem tak naturalnego w nich pragnienia.

Obywatele Cukiernicy i Fabrykanci cukierków!

Przyjdźcie się w miarę Waszych możliwości, aby ten Dzień Dziecka był prawdziwie radosem świętem; składajcie w tym celu słodycze do Lokalnych Komitetów „Tygodnia Dziecka“.

Pamiętajcie, że Wy, którzy jesteście źródłem dostarczania słodyczy dla całego kraju, osadzając Dzień Dziecka, przyczynicie się niemało, aby uśmiech rozjaśnił wszystkie twarzyczki uczestników święta.

Z Żeńskiego Sokoła.

W środę, dnia 5 bm. o godz. 8-ej wieczorem odbyło się w Resursie Kupieckiej zebranie plenarne żeńskiego Tow. gimn. „Sokół“, przy licznym udziale członkiń. Zebraniu przewodniczyła I. wiceprezesa p. Albrychtowa, uświadniając uzasadnioną nieobecność prezeski, p. red. Teskowej.

Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania, który bez zmiany przyjęto, nastąpiło przyjęcie nowych członkiń.

Następnie wygłosił odczyt p. prof. Albrycht o „Historji sportu w Bydgoszczy“, która rozpoczyna się od chwili przejścia m. Bydgoszczy przez władze polskie w roku 1920; w tym czasie istniały 3 zrzeszenia polskie, uprawiające ćwiczenia W. F. i to: Tow. „Sokół“, „Kółko Młodzieży Polskiej przy Tow. Terminatorów“ i „Harcerstwo“.

Sport wodny i sport tenisowy przejęto w dobrym stanie, zaś sport pływacki gorzej się przedstawiał. Prelegent zaznaczył, że 8

„Właściciele“ Drukarni Pospiesznej pod kluczem.

Przed dwoma miesiącami, niejaki Lambert Bukowski, o którym w swoim czasie już pisaliśmy, założył przy ulicy Pomorskiej Drukarnię Pospieszna; nie za swoje pieniądze, lecz niejakiemu p. Maciejewskiemu z Kornatowa, który głównie przedsiębiorstwo to finansował, dostarczając mu maszyn i narzędzi drukarskich. Coś się jednak tam zepsuło, gdyż drukarnia nie została całkowicie i kompletnie urządzoną, wobec czego p. B. dobrał sobie współnika w osobie niejakiemu Rollofowi, który przejął na siebie firmę i odpowiedzialność. Ale ponieważ Rollof nie posiadał pieniędzy, więc znowu ze swej strony wziął sobie do spółki niejakiemu Czesławowi Dulceta, który był tak sprytnym, że otrzymał na weksle swoje i swej żony od fabryk warszawskich potrzebne do uruchomienia drukarni różne narzędzia, czcionki i materiały drukarskie. Przejął wszelkie zobowiązania na siebie i występował jako właściciel drukarni; a jako taki przyjmował zamówienia na druki od różnych firm i głosów podobno w układ z wydawnictwem „Głosu Prawdy“, że będzie dodrukowywał w swej drukarni wiadomości z Poznańskiego i Pomorza, zajmując się przytem kolportażem tej gazety na tutejszym terenie. Jaki był ten układ, nie wiadomo, ale mniejsza z tem.

Następnie, aby przyjść do jakichś pieniędzy, zaangażował on liczny personel, pobiera-

lat upłynęło od chwili przejścia m. Bydgoszczy, w którym to czasie sport w Bydgoszczy rozrósł się do poważnych rozmiarów, a wyniki sportowe są bardzo dobre. Sokolstwo bydż. przez wszystkie lata zdobywa pierwsze miejsca. Nietylko w zawodach dzielnicowych, lecz również w zawodach związkowych i zawodach lekkoatletycznych Bydgoszcz jest nie pokonana, a w zawodach P. W. Bydgoszcz od 3 lat zajmuje w ogólnej punktacji naczelną miejsce, to też potrzeby W. F. i sportu wobec tak wielkiego zainteresowania i silnej organizacji, są wielkie. Na końcu referent zaznaczył, że niema w Polsce drugiego miasta, w którym sport byłby tak rozpowszechniony, i tak bardzo ideowo pojomywany, jak w Bydgoszczy. A ruch ten sportowy byłby jeszcze większy, gdyby nie brak boisk, lokalni sportowcy i ludzi posiadających rutynę i inicjatywę.

Za wyczerpujący i treściwy odczyt nagrodzono prelegenta huczными oklaskami. Po wręczeniu p. Donajównie dyplomu uzyskanego w zawodach lekkoatletycznych, nastąpiły wolne głosy i wnioski. Panna Donajówna wzywa drużynę, by przybywała na stadion do ćwiczeń lekkoatletycznych a wiceprezesa p. Albrychtówna oznajmia, że w najbliższym czasie utworzy się oddział starszych pań i zapytuje się naczelniczkę, jakie kroki poczyniono w tym kierunku, by ew. jak najprędzej ćwiczenia tegoż oddziału rozpocząć się mogły.

Wprowadził się do biur magistrackich.

Przy pracach magistrackich w Czersku zajęty był robotnik Wojtecki, który zajmował mieszkanie w domu magistrackim. Pracę tę jednak z jakiegoś powodu stracił, a nie mogąc dostać innej, udał się do Niemiec, pozostawiając żonę w Czersku. Podczas jego nieobecności Magistrat wypowiedział mieszkanie żonie, która nie czekając rozprawy sądowej, sprzedała rzeczy i wyjechała za mężem do Niemiec. Przebywszy tam niezbyt długi czas, został podobno wydalony z Niemiec i wrócił w tych dniach z powrotem do Polski, a nie mając dachu nad głową, wprowadził się pochizem z kufkami i kosztami do świeżo odrestaurowanego pokoju biurowego w Urzędzie Własności Miejskich przy ul. Mostowej. Na wezwanie władz magistrackich, aby opuścił lokal biurowy, Wojtecki ani myślał tego uczynić, broniąc się zacięciem przed usunięciem go. W końcu zawezwano wóz i odwieziono Wojteckich wraz z bagażami do baraków przy Szkole Oficerskiej, gdzie ich ulokowano.

Przeostroga przed oszustem.

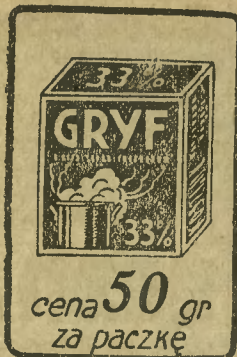
Po różnych miejscowościach województwa poznańskiego i Pomorza, grasuje pewien oszust, podający się za dra Jana Henryka Reissa, legitymując się przytem fałszywymi zaświadczeniami Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 14. 4. 1925 r., nr. Z. O. 2609/25 Dep. V. Służby Zdrowia.

Oszust ten obchodzi Związki Lekarzy oraz różne instytucje społeczne, zaciągając pożyczki, przytem zbiera on datki jakoby na wsparcia dla biednych.

Ostrzega się przed oszustem, którego w razie pojawienia należy oddać w ręce policji.

jąc od każdego przyjętego do pracy kaucję w wysokości od kilkuset do trzech tysięcy złotych, zapewniając przytem każdemu stałą miesięczną pensję. Ponieważ jednak drukarnia mało co drukowała, a dodatku do „Głosu Prawdy“ wcale nie drukowała, przeto personel stał bezczynny, nie mając co robić i nie otrzymywał wcale umówionej pensji. Wobec takiego stanu, personel zażądał zwrotu kaucji, której jednak Dulcet nie zwrócił, gdyż pieniądze wydał na swoje potrzeby, a natomiast gwałtownie upominającym się, polecił zabrać sobie czcionki i narzędzia na pokrycie długu. Część personelu tak też uczyniła, rozdrapali czcionki, które nie były jeszcze fabrykom zapłacone, a mniej natarczywi nie dostali nic.

Drukarnię w takim stanie, bez przeprowadzenia inwentury, Dulcet oddał następnie Rollofowi, który ze swej strony starał się pozostały jeszcze inwentarz cicho usunąć, a lokal komus odstąpić, nie troszcząc się wcale o resztę poszkodowanych przez Dulceta. Dulcet, zbywszy się w ten sposób kłopotu z głową, aby uniknąć wszelkiej odpowiedzialności, chciał dyskretnie opuścić Bydgoszcz, został jednak przez policję przytrzymany, jak również i Rollof, a drukarnia została opieczętowana. Dziwne koleje przechodziło to przedsiębiorstwo, którem zajmie się teraz prokuratura.

Oszczędna i dbająca o swą bieliznę gospodyni używa tylko

Kosznik 33% GRYF

najlepszy i najtańszy proszek mydlany

KWK

Jedyny
wytwórca
na całą
Rzeczposp. Polskę
FR. KOSZNIK
FABRYKA
MYDEŁ
BYDGOSZCZ

Pokłosie niedzielne.

Co najważniejsze: słońce, które nie kosztuje, a jednakowoż tak bardzo nam drogie, stworzyło prawdziwą złotą niedzielę. Termometr uczuciowy, który dotychczas trzymał się około zera, podniósł się raptownie. Wszystko uciekało do lasu poza miasto, a kto nie miał drobnych, usiadł na ławce w parku i rozkoszował się zielenią. Wszystko i wszystkich opromieniał blask słoneczny!

W godzinach przedpołudniowych z okazji święta organizacji przysposobienia wojskowego, odbyła się defilada przy Placu Wolności, która wypadła znakomicie. Poza to zbierano gorliwie na cele Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

Wieczorem wszędzie panował ruch: w teatrze na „Grubych rybach“, na zabawach w Strzelnicy, Resursie i u Kocerki, gdzie żywo tańczono. Również w kawiarniach było pełno. „Chata Wujka Toma“ obleżona od samego południa.

Wieczorem zelektryzowała Bydgoszcz wiadomość, o zwycięstwie czwórki i ósemki B. T. W. na regatach warszawskich o mistrzostwo m. Warszawy. B. T. W. górą! Radość wielka, szalona! **AII.**

Szwedzowiaci górą! Na wczorajszych zawodach Przysposobienia Wojskowego mistrzostwo m. Bydgoszczy zdobył mistrz obwodu p. **Jędrkowiak**, z Tow. Powstańców i Wojaków Szwederowo.

Zapalił się samochód. Wczoraj o godz. 15,20, przy ulicy Gdańskiej, obok hotelu pod Orłem, skutkiem rozlania oliwy, zapalił się samochód PM. 1457 własność p. Kłosa, właściciela fabryki maszyn rolniczych przy ul. Gdańskiej. Przybyła na miejsce straż pożarna, powstały ogień stłumia.

Zderzenie się samochodów. Wczoraj w godzinach popołudniowych, przy narożniku ul. Mostowej i Starego Rynku zderzyły się dwie autotaksówki. Jedną kierował szofer Edmund Stupaja, zamieszkały przy ul. Ułańskiej 3-4, drugą zaś Stefan Komendziński, zamieszkały przy ul. Senatorskiej 30. Wypadku w ludziach nie było, lecz samochód Kom. został uszkodzony. Zawinił K., który jechał lewą stroną ulicy.

Kradzież na targu. Na Starym Rynku podczas targu w ub. sobotę, skradziono z torbki p. Elżbiecie Pigłowskiej, zamieszkałej przy ulicy Gdańskiej 49 (skład papieru) dwie obrączki ślubne, na jednej z nich był napis: „Karol Kochaj“, dwie bransoletki złote, zegarek damski złoty jednokopertowy, krzyżyk złoty i srebrny łańcuszek, 10 rubli w złocie, 3 sztuki monet 50-kopiejkowych, jedną monetę 2-złotową polską z odwrotnie odbitym orłem, broszkę złotą z topazem i pierścien z diamentem.

Pożar. Dnia 8 bm. o godz. 8, wybuchł pożar w fabryce wyrobów drzewnych firmy Szebeko przy ulicy 3-go Maja 19. Przybyła straż pożarna ogień po trzech kwadransach stłumiła. Pastwą płomieni padła szopa oraz wyroby drzewne. Przyczyna pożaru, jak również szkody jeszcze nie ustalone.

Przytrzymani włamywacze. Dzisiaj rano o godz. 4,30 patrolujący funkcjonariusz policji postąpił w kiosku Marmuruwicz obok Dworca przy ulicy Zygmunta Augusta, jakieś podejrzane szmery; wobec tego zbliżył się do kiosku i spojrzawszy do wnętrza zauważył dwóch osobników, zajętych pakowaniem towarów. Złodzieje zauważywszy policjanta, w pierwszej chwili zamierzali rzucić się na niego, widząc jednak zdecydowaną postawę tegoż, cofnęli się, pozwalając nałożyć sobie kajdanki i odprowadzić do komisariatu. Tam okazało się, że są to zawodowi włamywacze, niedawno na mocy amnestji zwolnieni z więzienia, niejaki Marcin Elikowski i Tadeusz Awtowicz. Byli oni w posiadaniu wielu narzędzi złodziejskich, przy pomocy których zdołali włamać się do kiosku. Na szczęście jednak zostali oni przytrzymani na gorącym uczynku przez dzielnego policjanta IV. komisariatu.

Pedagogjum Wielkopolskie. Dyrekcja Pedagogjum Wielkopolskiego komunikuje, że wpisy do klas gimnazjalnych koedukacyjnych IV, V i VI przyjmuje sekretariat szkoły. Zduny 7 tylko 11. IX. od godz. 10-11. Uczniowie, którzy są już wpisani, mają również się zgłosić.

Walki zapasnicze u Kocerki (Patzera). W sobotę z najciekawszych walk wymienić należy rewanż Patyk - Lielkajs, w którym to spotkaniu ponownie po upływie 25 minut uległ Patyk. W boksie angielskim Maciejewski - Sarakhi, po 6-ej rundzie przyznano zwycięstwo Maciejewskiemu. Wczoraj w pierwszej parze walczyli Wuwer - Mori; już po 11 minutach zwyciężył Mori. Bardzo ciekawe było spotkanie Petersen - Lielkajs; w zaciętej walce wygrał Petersen swą świetną techniką. Obaj zapasnicy pod koniec byli wyczerpani i walka nie została rozstrzygnięta. Kroton pokonał Maciejewskiego po 15 minutach walki; Maciejewski silnie atakował swego przeciwnika oraz doskonałą stanowił obronę. W walce Patyk - Sarakhi uległ Sarakhi po 14 minutach walki. Dziś walczą: Wuwer - Maciejewski, Petersen - Sam Sandi, Mori - Rogenbaum oraz drugie decydujące spotkanie Patyk - Morton.

PROGRAM W KINACH.
KRISTAL. Dziś jeden z największych i najciekawszych filmów „Chata wujka Toma“, przeróbka znanej i czytanej przez młodzież całego świata powieści pod tymże tytułem. Dzieje niewolnictwa do czasu Lincolna w Ameryce, miłość i rozpacz matki, ucieczka niewolnika, katusze i prześladowania murzynów, zwycięstwo uczucia ludzkości, oto główna treść obrazu. Nadprogram tygodnik.

NOWOŚCI wystawia przepiękny film p. tyt. „Dolar, serce i przypadek“, romantyczne nieporozumienie, w którym role czołowe kreują sławni artyści z Igo Symem, naszym polskim Valentino, na czele. Wystawa tego wielkiego filmu należy do wspaniałych. Treść zajmująca, pełna dowcipnych i bardzo komicznych momentów. Całości dopełnia groteskowa farsa **MARYSIENKA** wyświetla dramat dla silnych nerwów, p. t. „Tragedja upadłej kobiety“, z Astą Nielsen w roli głównej.

CORSO. Dziś premiera filmu p. t. Bohaterka wielkiej wojny“. Film ten pod względem scen batalistycznych i gry artystów przewyższa znaną „Wielką paradę“ i „Paradę rekrutów“. Groza przejmujące sceny, oraz świetna gra artystów wyciskają łzy u każdego. Nadprogram komedia p. t. „Wesoła zgraja“ z 4-letnim Bobusiem i „Dziennik Pathego. Początek o 6.45.

Ostatni dzień konkursu strzeleckiego w Strzelnicy. Dziś ostatni dzień konkursu strzeleckiego, urządzonego przez Zw. Inwalidów Wojenych w Strzelnicy przy ul. Toruńskiej. Rozdanie nagród o godz. 7.

Manipulant. Przez pewien czas prowadził przy ulicy Gdańskiej 40, skład mąki niejaki Zern, który następnie pobrawszy u różnych firm za 2000 zł mąki na kredyt, mąkę wraz z swym składem sprzedał jako swoją własność nabywcy, a sam ulotnił się w niewiadomym kierunku.

Zebranie Okręgowe Zarządów Katolickich Towarzystw Robotników Polskich odbędzie się we wtorek, dnia 11. bm. o godz. 6.30 w Domu Katolickim przy Farze.

Na porządku dziennym wykład p. insp. Klóskowskiego o Polesiu, oraz bardzo ważne sprawy okręgowe. Przybycie wszystkich członków zarządów na powyższe zebranie konieczne.

Zarząd Okręgu.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Zebranie Zarządu Związku Właścicieli Auto-dorożek odbędzie się we wtorek 11. bm. o 8-ej wieczorem w lokalu „Harmonja“, ul. Marcinkowskiego 1.

„Halka“. Dziś w poniedziałek, o godz. 8-ej wiecz. lekcja śpiewu w lokalu Jarnatha.

Tow. śpiewu „Lira“. Zebranie miesięczne w poniedziałek 10. bm. o godz. 8 wiecz. w salce p. Kołodzieja. Zarząd w niedzielę o godz. 4 po poł. u drh. skarbn. Kujawskiego 122.

„Sokół“ V, Okole-Wilczak. Zebranie zarządu oraz komisji zabawowej we wtorek, 11 bm. o godz. 7-ej, w mieszkaniu prezesa. Sprawa poświęcenia boiska na Wilczaku; wszystkie oddziały winny być zastąpione przez zarządy.

Klub mandolinistów „Dźwięk“. Dziś w poniedziałek, 10 bm. o godz. 7,30 zebranie miesięczne w lokalu p. Nowaka przy ul. Toruńskiej 184. Ze względu na ważność obrad, obecność wszystkich członków konieczna. Po zebraniu lekcja.

„Echo“. Próby śpiewu odbywać się będą w poniedziałki i czwartki od godz. 20-ej w sali „Harmonji“. Pierwsza próba 10 bm. o 20-ej.

Z. Z. P. Posiedzenie komisji taryfowej w zawodzie krawieckim odbędzie się 10 bm. w lokalu Mellera, Plac Piastowski 2.

Zebranie kartelu Z. Z. P. dnia 11 bm. o g. 19-ej u Mellera, Plac Piastowski 2. Sprawa podwyżki zarobków oraz wybory do Kasy chor. **Stow. Kobiet pracujących w handlu i konfekcji.** Rozpoczęcie kursu szycia i kroju we wtorek, 11 bm. o 7-ej wiecz. w salce przy kość. Św. Trójcy.

Bydgoski Klub Kolarzy. Zebranie miesięczne we wtorek 11 bm. w Domu Czeladzi przy ul. Zygmunta Augusta.

Związek Urzędników Kolejowych, Kolo II. Zebranie miesięczne we wtorek, 11 bm. w Kasyńce kolejowej, ul. Zygm. Augusta, o 20-ej. **O. P. N. „Gwiazda“.** Dziś w poniedziałek zebranie zarządu i kapitanów drużyn, w sali parafjalnej, o 7-ej.

Tow. Właścicieli Domów w Bydgoszczy. Zaprasza się wszystkich członków na zebranie ogólne w dniu 11 bm. we wtorek, na godz. 7 wieczorem w sali „Ogniska“, przy ulicy Jagiellońskiej 71. (24259)

To okropnie!
data mi kosza
i nie chce nawet rozmawiać ze mną. I wszystko to z tego powodu, że zapomniał przywieść dla niej subtelne perfumy Henryka Żaka jak: (24522) „Daj-Go“, „Halka“ lub „Lilias Imperial“

Bank Polski płacił dnia 10 września za:

dolary amerykańskie	8,85-8,84
funtów szterlingów	43,07
franki szwajcarskie	170,98
franki francuskie	34,69
marki niemieckie	211,57
guldeny gdańskie	172,25
szylingi austriackie	125,10
liry włoskie	46,48
korony czeskie	26,31

Giełda warszawska
dnia 8 września

Papiery Państwowe i Obligacje

5-proc. poz. premj. dol.	000,00	090,00	089,25
5-proc. poz. kon.	000,00	000,00	067,00
6-proc. poz. dol.	000,00	000,00	086,25
10-proc. poz. kol.	000,00	000,00	103,00
5-proc. poz. kol. konw.	000,00	000,00	061,15
4-proc. poz. inwest.	131,50	129,50	128,75

Akcje w złotych:

Bank Polski	180,25-180,00
Bank Dyskontowy	000,00-134,50
Bank Handlowy	000,00-117,00
Bank Przem. lwowski	000,00-110,00
Bank Zachodni	33,50-23,25
Spiess	170,00
Siła i Światło	000,00-133,00
Gostawice	00,00-57,00
W. T. F. Cukru	68,50-65,00
Firley	68,75-68,50
Wysoka	000,00-221,00
W. T. Węgla	000,00-103,00
Lilpop	40,00-40,65
Modrzejów	00,00-42,75
Parowozy	00,00-40,00
Starachowice	55,00-54,75
Borkowski	00,00-18,00
Klucz. Fabryka Papieru	00,00-07,15

Stan wody w Wiśle w dniu 10. 9. rano: Zawichost + 0,51; Warszawa + 0,65; Płock + 0,18; Toruń + 0,03; Fordon + 0,06; Chełmno - 0,13; Grudziądz - 0,03; Korzeniewo + 0,40; Piekło - 0,53; Tczew - 0,86; Einlage + 2,32; Schievenhorst + 2,50.

Przetarg przymusowy.
We wtorek, dnia 11. września br. o godz. 12 przed poł. sprzedam w firmie Hartwig przy ul. Dworcowej nr. 72 najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą **115 kg wełny czarnej (Pe-ge-B).**
Kucharz, komornik sądowy z pol.

Poszukuje się zaraz lub od 1 października b. r. **2 dzielne ekspedjentki**
Oferty z dołączeniem fotografii proszę skierować pod adresem: (24482)
B. Kosecki, Włocławek, Bławy - Konfekcja.

Buchaltera (ki) - bilansiste
z znajomością języka polskiego i niemieckiego, **poszukuje się zaraz.** Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem miesięcznej pensji przy wolnym utrzymaniu (21427)
A. Brzeski, Kartuzy,
skład towarów kolonialnych i żelaza.

Okno wystawowe
używane lub samą szybę
2x2,50 lub 2,20x2,60 poszukuje
St. Szukalski, Bydgoszcz
Dworcowa 95a, tel. 839. (24516)

Kapuste
świeża w głowach, każdą ilość i wagonowo kupuje.
A. Czwiński
Bydgoszcz, Jagiellońska 35d, tel. 1902. (24484)

Szybę
do okna wystawowego 2,90x2,90 oraz
ramy żelazne do 4 okien
odda korzystnie (24513)
Bank Bydgoski.
Czytajcie Dziennik Bydgoski!

Wspólnika
z kapitałem 6-8 tys. zł celem założenia fabrykacji mebli wyszlifowanych poszukuje dzielnego fachowca. Zgłoszenia do filii Dzienn. Bydg. Grudziądz pod „Fachowiec“ 24507

Zgubiono 24485 obligacje walutowe wartości 130 zł. Zwrócić Jan Nowiński, Graniczna 9.

Serdeczna prosba.
Która z zamożnych osób pożyczyc niewielką sumę młodej osobie, będącej chwilowo w przykrych warunkach, zwrot dobrze oprocentowany. Łask. zgł. pod „Serdeczność“ do Dz. Bydg. Grudziądz. (24506)

Każdy samochód Chevrolet zaopatrzony jest w jednoroczną gwarancję

Ostatni model Chevrolet odznacza się przestronnością

ZCHWILA kiedy samochód stał się środkiem lokomocji obliczonej na daleką metę, uwaga nabywcy przy wyborze maszyny skupia się przede wszystkim na przestronności jej karoserji i wygodzie siedzeń, nie tylko w głębi, ale i przy kierownicy. Wystarczy wsiąść i wsiąść przez szerokie drzwiczki Chevrolet nowego modelu, ażeby stwierdzić że posiada on te wszystkie zalety, dające całkowitą swobodę ruchów wewnątrz samochodu i przy kierownicy.

Pozatem, oczywiście Chevrolet posiada hamulce na cztery koła, wentylację karтеру filtr do smarów i benzyny, oraz wiele innych udoskonaleń, specjalnie zastosowanych przez General Motors. Udoskonaleń te dają pełną gwarancję trwa-

łości i wykluczają wszelkie defekta, oraz uszkodzenia w drodze.

To też nowy model samochodu Chevrolet może być bezwarunkowo uważany za idealny typ wozu osobowego, który poza wszystkimi wyżej wymienionymi zaletami posiada przytem najważniejszą, że przy swych rozmiarach jest do nabycia za stosunkowo niską cenę.

Próba wozu, nie zobowiązująca do kupna, jest dostępna dla każdego po porozumieniu się z przedstawicielem General Motors. Wyrób General Motors.

Upoważnione Zastępstwo
E. STADIE AUTOMOBILE
Bydgoszcz, Gdańska 160, tel. 16-02.

CHEVROLET

GENERAL MOTORS W POLSCE, WARSZAWA

Przetarg publiczny.

Państwowy Urząd Budownictwa Naziemnego w Starogardzie, ogłasza przetarg na roboty i dostawy w gmachu Państwowego Gimnazjum Żeńskiego w Tczewie jak następuje:

Los I. Kapitałny remont instalacji centralnego ogrzewania.

Los II. Wzmocnienie i pogłębienie fundamentów nowopobudowanej części.

Słpe kosztorysy oddzielnie dla każdej roboty nabyć można w Biurze Urzędu w godzinach służbowych za opłatą 2 zł. P. U. B. N. zastrzega sobie prawo dowolnego oferenta bez względu na wysokość oferowanej sumy oraz możliwość nieprzyjęcia żadnej z wniesionych ofert bez podania powodu.

Oferty należy składać w biurze Urzędu, ul. Hallera nr. 16, I. p. w kopertach zalakowanych z odpowiednim napisem do dnia 14 września rb. o godz. 10-tej, w którym to dniu i godzinie nastąpi otwarcie ofert w obecności ewentl. przybyłych oferentów. Do oferty należy dołączyć kaucję w postaci a) gotówki, b) papierach wartościowych lub c) inne pewne poręczenia w wysokości 5% oferowanej sumy tytułem rekojmy, że prace i dostawy zostaną wykonane prawidłowo i ściśle według umowy, szczególnych i ogólnych warunków obowiązujących przy wykonaniu robót i dostaw państwowych jakoteż technicznych przepisów.

Kierownik P. U. B. N.
24496 (—) A. OKONEK, budowniczy.

Gospodyni

w średnim wieku poszukuje posady do starszego państwa lub do samotnego pana. Łaskawe oferty przyjmuje Leszczyńska. Chełmno, ul. Młyńska

Poszukujemy ucznia

uczniwego, dobrze wychowanego z lepszym wykształceniem szkolnym, władającego językiem polskim i niemieckim. Zgłoszenia z własnoręcznie napisanym życiorysem i odpisami świadectw do firmy: „Czesanka”, ul. Gdańska 157. 24517

Dla mej fabryki ozdób choinkowych i instrumentów szklanych poszukuję jeszcze kilku

uczni.

Fr. Bogacz,
Bydgoszcz, Dworcowa 94. 13481

Ekspedjentka
biegła, uczciwa może się zgłosić. Marja Fengler, Wełniany Rynek 11. (24473)

Elektromonter
dzielny potrzebny zaraz. Dąbrowski, Toruń, ul. Bydgoska 68. (24509)

Stolarz
na dobrą czystą robotę potrzebny. Pomorska 10, Kępa. (13461)

Krawczyń
do maszyn elektrycznych poszukuje Industra, Bydgoszcz, ul. Kujawska 124. 24503

Służąca (24502)
do kuchni potrzebna zaraz. Marciniak, Dolina 2.

Dziewczyna
z gotowaniem potrzebna. Reja 4, parter. (13477)

Posługaczka
na całodzienną zajęcia potrzebna. Dworcowa 90, Szarek. 13472

Przetarg.

Ogłasza się przetarg publiczny na dostawę

360 tysięcy cegieł palonych I. klasy

włącznie z wózki na plac budowy w Szubinie przy ulicy Ogrodowej nr. 9.

Oferty z próbą należy nadesłać do piątku, dnia 14 IX. 1928 godziny 12-tej. Zastrzega się swobodny wybór oferenta. (24433)

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Szubinie.

Państwowe Nadleśnictwo Żołędowo, stacja i p. Maksymilianowo sprzedaje w drodze licytacji w czwartek, 20 bm. na sali p. Mikulskiego w Żołędowie o godz. 9 rano

budulcu ca 30 m³ 24438
z leśnictwa Jagodowo, oraz drzewo opałowe ze wszystkich leśnictw. Płacić należy natychmiast.

Napisowy wiersz tusty 20 groszy, każde dalsze słowo 10 groszy. 5 cyfr = 1 słowo — i, w, z, a = każde stanowi słowo.

DROBNE OGŁOSZENIA

Ogłoszenia większe pod niniejszą rubryką oblicza się na mm o 100% drożej.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. — Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9 przed południem.

POLECENIA

Odpisy
maszyną załatwia odwrotnie „Rolpol”, Bydgoszcz, Gamma 2, tel. 2040. (13474)

Baczność!
Polecam się do stawiania piecy kafłowych, oraz reperacje po niskich cenach. Jan Suchomski, mistrz zdunski, Pod blankami 18 podwórze. 24475

Książki
szkolne poleca „Antykwarnia”, Hetmańska 25. (24500)

Chcesz kupić
lub sprzedać swój majątek ziemski, gospodarstwo, dom, wile, piekarnię, młyn, tartak, cegielnię, mleczarnię, restaurację itp wówczas zwróć się z całym zaufaniem do Bydgoskiego Biura Pośredniczego Bydgoszcz, Dworcowa nr. 50. Załatwiamy kupna i sprzedaże spiesznie i fachowo. (24529)

SPRZEDAŻE

Gospodarstwo
35. mórg dobrej ziemi, prywatne zabudowania, inwentarze kompl., za 16.000 zł., połowa wpłaty, sprzedaje Bydgoskie Biuro pośredn., Dworcowa 50. (24526)

Dom
a la willa z restauracją, pokojami gościnnymi położony uroczo w dużym parku, gdzie kępielnia i letni bufet, istna kopalnia złota jedne miejsce wycieczkowe danej okolicy za 45.000 zł., wpłaty 31.000. Sprzedaje Bydgoskie Biuro Pośrednicze, Dworcowa 50. 24520

Folwark
w Bydgoszczy, prywatny wprost od właściciela, 92 mórg, w tem 26 pastwiska i laki, sad, wila, 8 pokoi, dom dla służby i stajnia murowane, stodoła drewniana, inwentarz martwy nadkompletny, żywy 10 krów, 4 konie, Cena 100.000 wpłaty 75000 reszta na 10 lat na 10 proc. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „Miasto”. (24528)

Największy wybór
domów, gospodarstw, składów itp. poleca „Pośrednictwo”, Hetmańska nr. 25 24501

Dom
piętrowy z oficyną, piekarnią, składem i mieszkaniami za 22.000 zł. sprzedaje Bydgoskie Biuro pośrednicze, Dworcowa nr. 50. Nowe zlecenia stale požądane. (24523)

Dom
z składem w Bydgoszczy za 18.000 zł. sprzedaje Bydgoskie Biuro Pośrednicze, Dworcowa 50. Pozatem polecamy kolosalny wybór domów od 8.000 do 250.000 zł. 24521

Pianino
czarne w dobrym stanie zaraz na sprzedaż. Adres wskaże filija Dzień. Bydg. 13469

Lekki
wóz wyjazdowy półkryty tania na sprzedaż. Biel-feldt, Gdańsk - Danzig, Kneipab 23. (24473)

Ford-Auto
dobrze utrzymane, niski model z okryciem letniem i zimowem łatwym do zdjęcia tania na sprzedaż. Gdańsk - Danzig, Ford-Werkstätte, Skindamm 15. 24474

Mebie
jadalnie, sypialnie, pokoje męskie, szafy, biurka, garderoby, kuchnie, krzesła, lustra, leżanki, kanapy, materace najtaniej, najdogodniej sprzedaje Zieliński, Śniadeckich 43. 13443

Interes
kolonjalny dobrze prosperujący, 2 pokoje z powodu wyjazdu zaraz sprzedam. Wiad. w Dz. Bydg. (13287)

Kuchnia
nowa kompl. 95 zł sprzedam. Sowińskiego 2. (13471)

KUPNA

Poszukuje
kupna pieca piekarskiego używanego na rozbiórkę, może być na drzewo, tylko szamot w dobrym stanie lub na węgiel, pierścien. palenie, proszę dokładny opis i cenę. Zgł. przyjmuje L. Cholewiński, Wągrowiec, ulica Bartodziejska. (24449)

Konia
mocnego kupi zaraz Wojciechowski, Chocimska 17. 24493

Słome
żytnią prasowaną w większych i mniejszych ilościach kupi Wielkopolska Papiernia, Bydgoszcz (Czyżkowsko) tel. 1151 i 1137. 24518

LEKCJE

Matura!
Przygotowuję gruntownie Włostowski, Gdańska 43. 13460

POSADY WOLNE

Rutynowanych
współpracowników okręgowych jako akwizytorów, inkasentów poszukuje wydawnictwo. Zgł. piśmienne dysponujących gotówką 100 zł i referencjami uprasza się do Dz. Bydg. pod „Libra 2”. (24023)

Stolarz
mechaniczny potrzebny. Nakielska 8. 24499

Szewcki
podręczny zdolny potrzebny. Sienkiewicza nr. 44, Koczur. 13462

Formiarza
na metal poszukuję na drobną pracę, pierwszeństwo mają, którzy pracowali przy okuciach do opręży. Orła 29. (24497)

Potrzebni
uczniowie ślusarzy na praktykę do Fabryki Wag J. Sperling, Mazowiecka nr. 29. (24515)

Czeladnik
szewcki młodszy potrzebny. Sienkiewicza 8. (13470)

Uczeń
liceum Handlowego poszukuje korepetycji, wszystkie przedmioty. Kl. I, II, francuski III, IV, V. Św. Jańska 22, I l. Godziny 2 1/2-3 1/2. (13465)

Służąca
zaraz potrzebna. Długa 7, II ptr. 24498

Młodsza
biuralistka początkująca, z dobrym charakterem pisma, pisząca na maszynie może się natychmiast zgłosić w Biurze Ogłoszeń „Par” Dworcowa 72. (24531)

Plisarka
zdo na potrzebna. Kempczyńska, Jezuitska 4. (24490)

Służąca
do wszelkich prac domowych zaraz potrzebna. Ul. Grunwaldzka 145. 24492

Niewiasta
do usługi potrzebna. Ul. Chrobrego 4. 13484

Chłopiec
do posyłek i nauki potrzebny. Skład papieru J. Skrzywanek, Gdańska nr. 160. (13485)

Portjer
zaraz potrzebny. Zgłosz. osobiste ul. Dr. Warmińskiego 9, „Polon”. 24530

Poszukuje
służącej. Bendzel, Pomorska 42. 13475

Służąca
starsza z dobrym gotowaniem przyjmie od 15 bm. Wojciechowska, Chocimska nr. 17. 24489

POSADY POSZUKUJĄ

Inwalida
z wojny, biuralista z wykształceniem gimnazjal., znający korespondencję, sprawy procesowe, podatkowe oraz wszystkie inne prace biurowe poszukuje posady. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Inwalida”. (24519)

Gospodyni
poszukuje posady do samotnego pana do miasta lub na wieś w mniejszym gospodarstwie bez pomocy. Zgłosz. do filii Dz. Bydg. Toruń, pod „Gospodyni”. (24511)

Młoda
panna inteligentna, przystojna obejmie zarząd domu samotnego pana. Zgłoszenia do filii Dz. Bydg. Grudziądz pod „Inteligentna”. 24505

Szofer
samotny inteligentny z dobrą praktyką poszukuje posady. Zgł. do filii Dz. Bydg. Grudziądz pod „Szofer”. 24504

DZIERŻAWY

Piekarnię
parową, czynną, wydzierżawiają zaraz. Toruń, Mickiewicza 72. 24673

Mleczarnia
dobrze prosperująca korzystnie na sprzedaż lub do wydzierżawienia. Bydgoskie Biuro pośrednicze, Dworcowa 50. (24525)

Dzierżawa
55 mórg pszennej ziemi w komplecie, na przyjęcie 5.000 zł. Zgł. Bydgoskie Biuro pośrednicze, Dworcowa 50. (24524)

Obszerne
ubikacje Mickiewicza 8 obecnie administr. Gońca Nadwiśl., nadające się na bank lub podobną instytucję do wydzierżawienia. Zgł. godz. 4-6. Pralnia Chemiczna, Mickiewicza 8. (24508)

Skład
mam do wydzierżawienia w śródmieściu — Telef. 1302. 24494

Ubikacja
do wynajęcia, nadająca się na każde przedsiębiorstwo. Długa 42. 24491

Warsztat
do wydzierżawienia. Wełniany Rynek 13, I p. (24479)

POKOJE

Przyjmę
na stancję uczennice, troskliwa opieka, tortepian. Cieszkowskiego 15, I ptr. prawo. (13463)

Pokój
dobrze umebl., osobne wejście dla intel. pana do wynajęcia. Św. Trojcy 12e, I ptr. lewo. (24471)

Pokój (13464)
do wynajęcia od 15. 9. dla solidnego pana z utrzymaniem lub bez. Marcinkowskiego 10, I ptr. prawo.

Pokój
z pianinem, utrzymaniem dla 2 osób do wynajęcia. Łonia 2, II lewo. (24481)

ROZMAITE

Cera
najgorszą świetnie poprawia, odświeża i odmładza Gabinet Kosmetyczny Zukowskiej, Cieszkowskiego nr. 20. Dyplomy polski i francuski. 13476

Wypożycze
2000 do 3000 zł pod zastaw. Oferty do Dz. Bydg. pod „N. M. 100”. 24470

MATRYMONIALNE

Młoda
blondynka wysoka, przystojna, córka poważnego kupca pozna pana kupca najchętniej drogerzysty w większym mieście. Oferty proszę składać wraz z fotografią do Dzień. Bydg. pod „Blondynka”. 24184

POLECENIA

Kanapy leżanki i materace najtaniej i pod gwarancją sprzedaje tylko Andrzej Nowak, ul. Podgórna 28, róg Wełniany Rynek. (22625)

Meble

Jadalnie, sypialnie, pokoje meskie i różne meble w wielkim wyborze od najwykwintniejszych do pojeńdycznych. Ceny i warunki najkorzystniejsze. Dobrzyński, Długa 4. (23100)

Leżanki kanapy i materace poleca najtaniej, pod gwarancją i na dogodnych warunkach tylko Jula Grunwaldzka 129. (23889)

Wózki dziecięce na raty. T. Bytomski, Dworcowa 15a. 21803

Bielizna (23845) szyje damska, męska, pościelowa, pijamy. Łokietka 16 w podwórzu.

Linoleum

A. O. Jende, Bydgoszcz, Gdańska 165, tel. 1449. 22496

Jadalnie sypialnie, meble orzechowe, meble pojedyncze, kuchnie, lustra wprost z fabryki, także na raty poleca najtaniej Fabryka Mebli, Dr. Emila Warmańskiego 10. 18087

Nowożeńcy! Kupujcie meble wszelkiego rodzaju, oraz leżanki, kanapy i materace tylko u Andrzeja Nowaka, Podgórna 28, róg Wełnianego Rynek. (21901)

SPRZEDAŻE

„Młoc“ Agencja handlowa - Bydgoszcz, Paderewskiego 32 tel. 1153 - przeprowadza kupno i sprzedaż nieruchomości jak domów, majątków miejskich i ziemskich, gospodarstw itp. oraz ruchomości. Żadnego wpisowego. Odpowiedzi pisemne odwrotnie za dołącz. znaczka pocztowego. - Złatwia wszelkiego rodzaju reklamacje i odpisy na maszynie. (13413)

130 morgi ziemia dobra, częściowo z inwentarzem, cena 30 tys. zł, 99 morgi, ziemia dobra, z pełnym żywym i martwym inwentarzem, cena 48 tys. zł, 53 morgi ziemi dobrej, kompletnym zabudowaniem, inwentarzem, cena 31 tys. zł na sprzedaż. Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 2 tel. 699. 23796

Wila komfortowa, 6 pokojowa z ogrodem 116 drzew, 45 tys. zł. Dom piętrowy o 12 ubikacjach, ze sklepem i warsztatem stolarskim, do tego 3 1/2 morgi ogrodu i 6 morgi I. kl. łąki, cena 25 tys. zł. Dom 2 piętrowy z piekarnią i 2 sklepami cena 45 tys. zł. Dom 2 sklepami i mieszkaniami 3 pokojowym, przy kupnie wolne, cena 32 tys. zł. Dom I. piętrowy 3/4 morga ogrodu, 4 pokoje wolne 22.900 na sprzedaż. Małek, Bydgoszcz, Dworcowa 2, telef. 699. 23797

Gospodarstwo prywatne zaraz na sprzedaż, 107 morgi, dobre łąki, ziemia żytnia i pszena, z całym zniwem, żywym i martwym inwentarzem, budynki w dobrym stanie. Cena podług umowy. Jan Russ, Koronowo, wybudowanie. (24414)

Folwarczek 175 morgi dobrej ziemi pod Bydgoszczą, dom mieszkalny w ogrodzie 6 pokoi, kuchnia, budynki gospodarcze maszynowe, inwentarz zbiorowy nadkompletny, ze zbiorami, dom dla 2 rodzin robotniczych. Z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa na sprzedaż. Cena i wpłaty podług umowy. Niwy, poczta Osielesk, Sienkiewicz. 13449

Okazja! Dom III piętrowy narożnikowy z interesem, mieszkanie po 4-5 pokoi, dochód około 1000 zł, 95 tysięcy zł. Dom II, oficyna, ogród, 2 składy, dochód 650 zł, cena 75.000 zł. Dom II, 2 składy, cena 33.000. Dom II piętrowy, cena 25, wpłaty 15.000 zł. Dom I piętrowy, 14.000. Jak również posiadłości wiejskie, majątki, fabryki, młyny, tartaki, mleczerie, restauracje poleca i świeże zlecenia przyjmuje biuro Pogoń, Bydgoszcz, Dworcowa 80, tel. 18-15. Znaczek na odpowiedź.

Folwark 237 morgi, ziemia pół pszena, pół żytnia, 25 łąki, 30 lasu twardego, zabudowania maszynowe, od stacji kolejowej 3 km, od miasta 10 km., cena bez inwentarza 80.000, wpłaty 25.000 zł. Folwark obecnie w dzierżawie, lecz za 25.000 zł dzierżawca ustępuje i pozostawia kompletne inwentarze. Sprzedaż „Argus“ Poznań, Piekary 18, telefon 37-28. 24451

Zamianie dom, hotel, w mieście powiatowym, 12 pokoi umeblowanych, restauracja z kompletnym urządzeniem i mieszkaniami, oprócz tego 5 mieszkań po 4 pokoje, podwórza obszerne, stajnie, garaże, duża sala z urządzeniem, ogród owocowy, warzywny, dochód 500 zł miesięcznie, 75.000 złotych. Kamienica II piętrowa z 2 interesami, restauracja i konfekcja, 10 mieszkań, po 3 pok. 500 miesięcznie dochodu, 60.000 zł, lub zamiana na majątek ziemski oba objekty mogą też i dopłacić. Również dom z 2 interesami w Bydgoszcz, 35.000 zł, zamienie na gospodarstwo, również dom i piętr. z ogrodem 15000 zł i dopłace z 10.000 zł, zamienie na gospodarke. - Zgłoszenia biuro Pogoń, Bydgoszcz, Dworcowa 80. Znaczek na odpowiedź. 23977

Dom z składem i wolnym mieszkaniem na Mokrem sprzedam. Adres w filii Dzien. Bydg. Toruń. (24510)

Dom parterowy z poddaszem o 10 lokalach, z oficyną parterową 4 lokalach, stajnią i komórkami, dużym podwórzem z bramą wjazdową blisko tramwaju na sprzedaż. Cena podług umowy. Wiad. u właściciela ulica Różana 15, Wilczak. (24255)

Dom II piętr. z składem kolonialnym, piekarnią i składem piekarskim w pełnym biegu zaraz na sprzedaż. Cena według umowy. Zgł. do Dz. Bydg. pod „O P.“. 24435

Skład kolonialny z towarami, urządzeniem i komfortowym 3 pokojowym mieszkaniem w dobrym punkcie sprzedam. Adres w Dz. Bydg. 23991

Interes kolonialny i żelaza z obszernym składem w wielkiej wiosce na Pomorzu, obrót w lipcu 52, w sierp. 67 tys. zł. Jest na sprzedaż. Zabudowania maszynowe, duża sala i piękny ogród. Pomieszkania wolne. Do objęcia potrzeba 60-70 tys. zł. Oferty pod „Interes kolonialny“. (24512)

Okazja! Interes z przyległym mieszkaniem i urządzeniem, duże okno wystawowe natychmiast do odstąpienia w Ryuku. Cena 400 zł. Starkiewicz, Zblewo powiat Starogard. (24446)

Składy kolonialne i próżne, wielki wybór od 2.000 zł z mieszkaniami wolne „Ostoja“, Dworcowa 59. 13483

Inżynierowie lub fachowcy, pracujący z niskim napięciem. Mam wynalazek korzystnie do oddania. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Wynalazek“. (24460)

Najlepsza okazja dobrego zakupu używanych mebli w wielkim wyborze na raty i na zamianę. Sypialki 750 zł, jadalni, meskie pokoje, bufety, biurka, lustra, tremo, maszyny do szycia, zegary stojące 195 zł, kanapy pluszowe 85 zł, leżanki 58 zł, szafonierki 45 zł, kuchnie 75 zł, łóżka 18 zł, pierzyny 35 zł, materace skrzyniowe 28 zł, łóżeczka dziecięce 12 zł, umywalki 15 zł, łózka żelazne 10 zł, szafy do lodu 55 zł, wóz z płytą 85 zł, wózek ręczny 35 zł, krzesło przed fortepian 21 zł, wózek sportowy, szafy do rzeczy, garnitury pluszowe, garnitur konyżkowy, większa ilość stołów i krzesel na sprzedaż. Okole, Jasna 9, tylny dom parter lewo, siedem minut od dworca. 24487

Samochód „Benz“ 16/50 P. S., 6 cylindrowy, kryty, 6 osobowy, nowoczesnie urządzony, mało używany, tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Szan. Reflektantów przyjmuje Hurtownia Handel. Samochodów, Gdańsk, Weidengasse 35/38, ul. Am. Circus. (24231)

Maszyna Singera i dywan 2x3 tanio na sprzedaż. Stary Rynek 20, II p. prawo. 24486

Sypialnia dąb, nowa, korzystnie na sprzedaż. Stolarnia, Dr. Em. Warmańskiego 14 (13321)

Werkli 2 ctr. raz używane bez dziur na sprzedaż, ulica Wileńska 8, tel. 397. 24147

Do samochodu 1 koło targowe, rozmiar gmy 720-120 (715-115) kupi Reichel, Chojnice. 24446

Samochód dwuosobowy i motocykl gotowe do jazdy na sprzedaż. Dolina 1. (24431)

KUPNA

Gospodarstwo od 4-8 morgi poszukuje celem kupna. Chyliński, Lubicz, pow. Toruń, ulica Kolejowa 27. 24378

Poszukuje kupna używanej kucharki westfalskiej. Zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „Używana“. 13451

Poszukujemy za gotówkę samochód półciężarowy na 1 1/2 ton używany lecz w zupełnie dobrym stanie. Oferty z dokładnym opisem maszyny, i podania czasu biegu takowej, oraz ceny ostatecznej pod „K. N. 20“ do Dzien. Bydg. (24241)

Kupię dom w Bydgoszczy lub jakim innym mieście w Poznaniu albo na Pomorzu. Wpłace 13 tys. zł. Marja Szelczyńska Grudziądz, ul. Koszarowa 11. 24216

Kupię domek jedno mieszkaniowy wsiadłościowy za 15.000 zł. Zgł. do filii Dzien. Bydg. Dworcowa 2, pod „Domek“. (13351)

Kupię koło do samochodu lub felgi 26x3 w dobrym stanie, również opony. Zgł. spieszne W. Cieśla, ul. Dworcowa 53, II p. (24425)

Motor gazowy lub na benzynie 8-10 koni kupię. Szedziński Michał, Żnin, Poznańska 24. (13447)

NAUKA

Kurs handlowy na Prakt. Kursach Handlowych w/m. ul. Chrobrego 7 rozpoczął się 3-go września. Lekcje odbywają się w godzinach 4-7. Zapisy dodatkowe przyjmują w godzinach 5-6. Dyrekcja. (23742)

Nauczycielka francuski, muzyka, przedmioty szkolne, długoletnia praktyka. Zgł. do filii Dz. Bydg. pod „9561“. 13363

Zapisy na kursy naturalne do kształcące kl. IV.-VIII. Szkoła Sw. Trójcy, Kordeckiego, g. 6-9. (23876)

Lekcji języka francuskiego i niemieckiego udziela starsza doświadczona nauczycielka. Pierwszeństwo początkujący. Warunki podług umowy. Piotra Skargi 13. 13973

Uczę kroju szycia i modelowania najnowsza metoda. Uczennice mogą wykonywać własną robotę. Posiadam świadectwa mistrzowskie i najnowszej szkoły Warszawskiej. Warunki bardzo dogodne. Mazowiecka 41-42, I p. prawo. (13459)

Lekcji muzyki, francuskiego i angielskiego. Ul. 20 Stycznia 30, II p. pr. (13446)

Lekcji gry na fortepianie udzielam. Nakielska 19, II p. Zgł. przyjmuje się jeszcze od godz. 11-12 i 4-5. 22279

POSADY WOLNE

Na wysoką prowizję oddamy bezkonkurencyjny artykuł masowego zapotrzebowania w restauracjach, kolonialkach itp. pracowitemu przedstawicielowi zaraz. Werba, Bydgoszcz, Łokietka 19. (24476)

Czeladnik wykwalifikowany oraz pomocniczo do płaszczy damskich miarowych potrzebni Grzegorzewski, Mostowa 5. 24433

Cukiernika młodszego poszukuje. Zgł. z podaniem warunków do Grand Café Golub (Pomorze). (24428)

Piekarza młodszego, dzielnego fachowca przyjmie zaraz Jan Angowski, Chylonja, telefon 26. (24223)

Stolarzy poszukuje Fordońska 68. 24464

Czeladnik kowalski potrzebny. Zbożowy Rynek 10. (24430)

Ekspedjenta lub ekspedjentkę z branży konfekcji damskiej i męskiej poszukuje zaraz. Zgł. z odpisami świadectw i podaniem pensji do firmy A. Radziejewski i Ska, Chelmża. 24450

Poszukuje zaraz dzielna ekspedjentkę do składu bławatów, tylko do długoletnią praktyką. Jan Wojtynowski, Sniadeckich nr. 26. 24455

Krawcy poza dom na płaszczyki dziecięcy zgłoszą się Stary Rynek nr. 27, fabryka płaszczy, II piętro. (24465)

Szewcy zdolni potrzebni na szytą robotę. Ul. Toruńska 136. 24002

Pomocnik fryzjerski potrzebny, ul. Sniadeckich 26. (24104)

Robotnik który pracował dłuższy czas w młynie i obeznany dobrze z mienieniem potrzebny zaraz. Oferty z wyszczególnieniem żądanej zapłaty kierować do Dzien. Bydg. pod „Pomocnik młynarski“ 24280

Krawcowa potrzebna zaraz. Generała Bema 4, parter. Schönke. 13486

Bona (przychodnia) zaraz do 2 dzieci, 7 i 4 lata potrzebna. Zgłosz. do Dziennika Bydg. pod „J. S. 16“. 24357

Starszy czeladnik blacharski na budowlę, za wysokim wynagrodzeniem potrzebny zaraz. A. Ciesiolka, Chojnice, Szewcka 7. (24173)

Młodszego pomocnika przyjmę zaraz lub od 1 października. Hurtownia Tow. Włókn. R, Stobiecki, St. Rynek 29. 24426

Kamaszniczy potrzebni zaraz. Balcerkiewicz, Sienkiewicza 44. 13467

Poszukuje od 15. września lub 1. października dzielna fotografistkę, dobrą retuszerkę, która samodzielnie zakłada prowadzić umię. Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę. Zgłoszenia przy wolnym utrzymaniu oraz nadesłanie fotografii i odpisów świadectw proszę skierować do R. Chalicki, zakład fotograficzny, Nowe (Pomorze). 24306

Panienki które mają chęć się uczyć gotowania mogą się zaraz lub później zgłosić. Restauracja Obywatelska, Bydgoszcz, Dworcowa 5. (13480)

Posługaczkę na pół dnia lub cały dzień poszukuje J. Fischer, Dąbrowskiego 7. 24459

Biuralistka (stenotypistka) potrzebna zaraz. Zgłoszenia Wajsborg, Dworcowa 94, między 2-3 p. (13478)

Nauczycielka domowa do 3 dzieci w wieku 7-10 lat może się zgłosić zaraz. Majętność Małe Wyręby poczta Smętowo pow. Gnień Pomorze. (13299)

Od 1 października poszukuję dobrze poleconej siły pomocniczej. Cierniak, Apteka Piastowska. 13289

Przyjmuję (24282) uczenie do nauki haftu i robót włóczkowych. - Chwytwo 7, I p. prosto.

Dziewczynę do wszelkich prac przyjmie zaraz Lesnictwo Grabowo poczta i stacja Miasteczko. (13300)

Uczennica do bufetu, inteligentna, z porządnej rodziny, wysokiego wzrostu może się z fotografią zgłosić do Restauracji „Wielkopolska“, Grudziądz. (24381)

Służąca do wszelkich prac domowych, uczciwa z dobrymi świadectwami potrzebna. Zgłosz. Hl. Rejtana (z ul. Królowej Jadwigi) wila II. 24352

Służąca do wszystkiego, która zna się na gotowaniu i lubi dzieci, potrzebna zaraz. Jankowski, Długa 1. (24462)

Elekwę przyjmę jeszcze jedną do kuchni i gospodarstwa domowego inteligentną. Woronowicz, Witostaw pow. Wyrzysk. (13458)

Uczennice przyjmie do szycia zaraz lub później A. Ziętak, krawcowa, Plac Wolności nr. 3. 13441

Pokoju bardzo czysta i akurata z dobrymi świadectwami potrzebna od 15 września. Zgł. się natychmiast od 8-9 i 7-8. Dr. Giżycki, Gdańska 159 II p. (13448)

Dziewczyna do kuchni od 15. 9. potrzebna. Bocianowo 33. piekarnia. 13457

Potrzebna zaraz do szycia worków dziewczęta i maszyniarka i 2 ręczne. Gdańska 136, parter. 13456

Dziewczę lat 15-18 kochającą dzieci potrzebne zaraz. Kraśnińskiego 9, parter. (13467)

Posługaczka czysta potrzebna. Cieślowski 21, parter. 13468

Służąca Wiatrakowa nr. 10, p. lewo. (24469)

Chłopak do posyłek potrzebny. Stolarnia, Chwytwo 16. 24476

Pracznica czysta potrzebna. Szewdzikowska, Długa 18. 24463

POSADY

Szofer kawaler, trzeźwy, spokojnego charakteru, nie używający tytoniu ani alkoholu, szuka posady. Miejscowość obojętna. Zgłosz. do filii Dz. Bydg. pod „A. G.“ (13406)

Szofer kawaler, zdrowy, trzeźwy, z dwuletnią praktyką słusarską, 1 1/2 roku samodzielnie kierował samochodem osobowym, do breml świadectwami, władający językiem polskim i niemieckim poszukuje posady od 1 lub 15. 10. 23. Miejscowość obojętna. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. (13078)

Elektro-mechanik z długoletnią praktyką, na instalacje prądu silnego i słabego, zna budowę maszyn elektrycznych, specjalista nawijacz, umie pracować na tokarni, na aparatach elektrycznym acetylenowym do spajania metali, zna gruntownie budowę rowarów, roboty słusarsko-warsztatowe, i budowlane, jest mistrzem cechowym, przez kilka lat prowadził własny warsztat, przyjmie posadę lub przystąpi do spółki. Oferty upraszam kierować do niniejszego pisma pod „Mechanik 12“. 24461

Ekspedjentka wykwalifikowana poszukuje posady zaraz. Wynagrodzenie skromne. Zgłosz. do Dz. Bydg. pod „J. F.“ 24434

Piekarz i cukiernik poszukuje posady. Faryński, Włocławek (Pomorze). 13450

Poszukuje jakiegokolwiek posady w majątku. Znam każdą pracę. Chojnacki Franciszek, Borzenkowo, poczta Maksymilianowo. 13452

Poszukuje jakiegokolwiek posady w gospodarstwie. Mikołaj Natoli, Maj. Łącznica, poczta Maksymilianowo. 13418

Kucharka dobrze gotująca, religijna poszukuje posady od 15. 10. 28. u samotnego starszego pana lub bezdzietnego małżeństwa. Oferty proszę skierować do Dz. Bydg. pod „Dobra Kucharka“. (13454)

DZIERŻAWY

Obszerne (13427) ubikacje w Bydgoszczy przy głównej ulicy, odpowiednie na wytwórnię kosmetyków lub t. p. zaraz do wydzierżawienia. Zgł. Gdańska 136, I p. tr.

Warsztat (24448) słusarsko-budow. 9x5 m z urządzeniem i narzędziami w małym miasteczku na Kujawach z powodu choroby do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba 1500 zł. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „Warsztat 50.“

Słusarnia w pełnym biegu, dobrze prosperująca, która zatrudnia 5 osób w większej wsi kościelnej zaraz do wydzierżawienia. Adres wskaże Dz. Bydg. (13445)

Rzeźnictwa w dzierżawę zaraz lub później w większej wsi kościelnej lub innego lokalu na rzeźnictwo nadającego się, miejscowość obojętna, za pośrednictwem wysokiego wynagrodzenie, poszukuje Leonard Weśółowski, Trzemeszno, Kościuski 38, powiat Mogiła. (24429)

MIESZKANIA

Mieszkanie 1-2 pokoi z kuchnią za rocznym czynszem, 3-4 pokoje komiortowe w wili za rocznym czynszem, 6 pokoi za miesięcznym czynszem i inne wskaże „Ostoja“, Dworcowa 59. 13482

POKOJE

Pokój do wynajęcia z pełnym utrzymaniem. - Hotel Metropol, Dworcowa 33. 24337

Urzędniczka poszukuje pokoju mebl. (elektrycz.) koło Starego Rynku od 15. 9. Zgł. do Dz. Bydg. pod „35“. (24125)

Pokój umebl. z balkonem do wynajęcia od 11 września w wili. Wyspiańskiego 6. 13360

Poszukuje widnego, mile urządzonego pokoju przy spokojnej rodzinie z oświeł. elektr., używalnością łazienki, niekrepującym wejściem, nie wyżej i piętra (możliwie śródmieście). Oferty pod „Miły pokój“ filja Dziennika. (13387)

Pokój umebl. zaraz do wynajęcia. Chrobrego 18, parter lewo. (13455)

Elegancko umeblowany pokój z telefonem etc. zaraz lub od 15. do wynajęcia. Dworcowa 30, II l. 13473

Pokój wspólny dla pana tanio. Dworcowa 64, parter lewo. (13479)

Pokoju kawalerskiego poszukuje od 1. X. Of. do Dz. Bydg. pod „W. F.“ (24466)

Próżny (13442) pokój z osobnym wejściem poszukuje. Of. do filii Dz. Bydg. pod „W. B.“

Pokój dla panów lub ucni z utrzymaniem. Świętojańska 20 parter. (13444)

RÓŻNE

On cherche une française à la campagne pour un monsieur, qui parle déjà en français. S'adresser à l'expéditions No. „T. A. P.“. 24212

Kto odda welnę kolorową i swetry, dobrze prosperującej firmie w komis. Łask. zgł. do Dzien. Bydg. pod „Wełna“. (24447)

Zgubiona książeczkę wojskową na nazwisko Franc. Raczkowski unieważniam. 24346

Młyn w mieście szuka cichego wspólnika z 8-15 tys. zł. Zgłosz. Trepkowski, Młyn Chojnice, Pl. Piastowski 14. 24385

Bufet z wyszynkiem oddam na własny rachunek. Kaucja 300 zł. Wilner, Ciechocinek, Orion I. (24458)

Ostrzeżenie! Ostrzegam, jako właściciela domu przy ulicy Długiej nr. 32, przed nabyciem składu od P. Hansa (firma „Record“). Ktokolwiek wynajęby lokal bez mej zgody, pociągnę do odpowiedzialności. Marja Krasowska. 24495

Skradziono mi w pociągu portfel zawierający dowód osobisty, książeczkę wojskową, licencję domokrężną, patent przemysłowy i 4 weksle. Posiadacz tych rzeczy proszę o zwrot za wybr. grodzień. M. Perkal. Bydgoszcz, ul. Długa 6. 24456

Dnia 6 bm. zmarł po długich cierpieniach ś. p.

Ryszard Pietsch

Reprezentant na miasto Bydgoszcz.

W Zmarłym tracimy dobrego przyjaciela i dzielnego współpracownika.

Cześć Jego pamięci!

Zarząd Wytwórni Win Kraj. „Frank“ Sp. z o. o.
Runowo Kr.

(24514)

20% zniżki

Wielka Reklamowa Sprzedaż Tapet!

Kilka set deseni od najtańszych do najlepszych stale na składzie.

Korzystaj z okazji!

W domu miłe chwile spędzisz, gdy odnowione mieszkanie mieć będziesz — to co szukasz znajdziesz...

Hurt. **W. GRACZYK** „Dom Tapet“
Gniezno, ul. Dąbrówki nr. 25
23745) Telefon nr. 327.

Detail. 20% zniżki

Od 1-15 września 1928

Wyczesane włosy
kupuje Demitter, Król.
Jadwigi 5. 4046

Przetarg.

Wydział Powiatowy w Nowemmieście n/Drwęca rozpisuje przetarg ofertowy na

wykonanie prac malarskich przy odnawianiu budynku Starostwa.

Szczegółowe warunki jak i ślepy kosztorys otrzymać można w Wydziale Powiatowym, pokój nr. 13, za opłatą 2,00 złotych.

Oferty należy składać z napisem: „Oferta na prace malarskie“ w kopertach zalakowanych **najpóźniej do dnia 18. IX. bm. godz. 12-ta** w gmachu Starostwa, pokój nr. 13.

Do oferty należy dołączyć kwit wpłaconych 10% od ceny ofertowej do Kasy Komunalnej.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie prawo wyboru oferenta. (24373)

Starosta Powiatowy
(-) A. Bederski.

Dnia 7 września r. b. zmarł po dłuższych cierpieniach ś. p.

Hipolit Samuś

inżynier

przeżywszy lat 54, o czym donosi

Zarząd Budowy Kolei Państwowej
Herby - Inowrocław i Bydgoszcz - Gdynia.

Bydgoszcz, dnia 10 września 1928 r.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 10 bm. o godzinie 5 po południu z cerkwi prawosławnej przy ulicy Petersona 4 na cmentarz prawosławny na Szwederowie. (24467)

Czcijcie pamięć swych drogich zmarłych przez postawienie im

nagrobka

Opuszczony grób robi nieestetyczne wrażenie.

Moja od 34 lat istniejąca fabryka dostarcza przy współpracy pierwszorzędnym fachowców tylko możliwe najlepsze w najwyższym stopniu doskonałości wykonane.

Żadna maszynowa produkcja masowa. Niskie ceny — Dogodne warunki zapłaty

G. Wodsack

tel. mistrz kamieniarsko-rzeźbiarski tel.
651 Bydgoszcz, tylko ul. Dworcowa 79. 651

Przetarg publiczny.

Państwowy Urząd Budownictwa Naziemnego w Chełmnie ogłasza przetarg publiczny na wykonanie nowego druciano-siatkowego ogrodzenia ca. 150 b. m. na probostwie w Grzybnie pow. Chełmno.

Ślepe kosztorysy otrzymać można za opłatą 1,— zł w wyżej podanym Urzędzie, gdzie też w godzinach służbowych od 8—15 wyłożone będą warunki przetargu.

Oferty w zabezpieczonych kopertach z odpowiednim napisem i dołączeniem kwitu Kasy Skarbowej na złożone wadium w wysokości 5% oferowanej sumy należy składać do soboty, dnia 15 bm. godziny 12.

Otwarcie ofert nastąpi przy ewtl. obecności ubiegających się o powyższe prace.

Chełmno, dnia 6 września 1928 r.

Państwowy Urząd Budownictwa Naziemnego w Chełmnie.

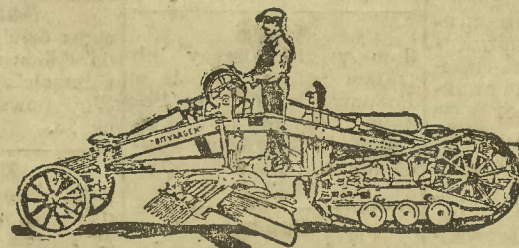
Kamienicy - domu

poszukuje człowiek na stanowisku. Cena około 120 tysięcy.

Wpłata 50 tys., reszta roczna lub dwuroczna hipoteka. Zgłoszenia:

Gdynia - „Mopol“.

(24372)

Zbawca Polskich Dróg.

Większość naszych dróg jest gruntowa. Drogi te można **zaraz** tania doprowadzić do porządku za pomocą wyrównacza motorowego „Bitvargen“. Maszyna drogę wyrówna, robi spadki na boki, woda stojąca, największy wróg drogi ziemnej, spływa, droga staje się twardą i gładką.

BITVARGEN przez DWA LATA

wypróbowany w Polsce. Każdy Sejmik powiatowy, każda gmina winny posiadać **WYRÓWNA CZ „BITVARGEN“**.

Wszelkich wiadomości udziela wytwórnia:

NILS BARREN Sp. z o. o.
Warszawa, Kopernika 13, tel. 52-05.

W piątek o godzinie 22 zasnął w Bogu nasz współpracownik, ś. p.

Hipolit Samuś

inżynier

przeżywszy lat 54, o czym donoszą ze smutkiem

Inżynierowie i urzędnicy Zarządu Budowy Kolei
Państw. Herby-Inowrocław i Bydgoszcz-Gdynia

Bydgoszcz, dnia 10 września 1928 r.

Eksportacja zwłok z cerkwi prawosławnej, ulica Petersona 4 na cmentarz na Szwederowie odbędzie się w dniu 10 bm. o godzinie 5 po południu. (24469)

W niedzielę, dnia 9-go września o godz. 11-tej zasnęła po krótkich cierpieniach opatrzona Sakramentami św. nasza najukochańsza matka, babka i prababka

ś. p. z Gulgowskich

Faustyna Szwedowska

W imieniu stroskanej rodziny

X. A. Szwedowski, proboszcz.

Osielsko, dnia 9. 9. 1928.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 12. bm. o godzinie 10 w kościele parafjalnym w Zblewie.

Czcigodnych Konfratrów proszę o „Memento“.

(24478)

Asthma

zażądać za odwrotną opłatą dokładnego lekarsk. druku o masce Profesora Kuhna.

Gesellschaft für medizinische Apparate, Gdańsk

23635

(Tow. apar. med.)

Interes

kolonjalny dobrze prosperujący, 2 pokoje z powodu wyjazdu zaraz sprzedam. Wiad. w Dz. Bydg. 13237

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Redaktor odpowiedzialny: Henryk Ryszewski w Bydgoszczy.

„PETOW“ Polskie Towarzystwo Węglowe z o. p.
Bydgoszcz, Gdańska 25, tel. 321

dostarcza **Węgiel i Koks** górnoląski I-iej jakości wagonowo

dla przemysłu, rolnictwa i opału domowego z reprezentowanych Polskich Kopalń Skarbowych

Król, Bielszowice i Knurów

Dostarczamy detalicznie: węgiel, koks i drzewo w każdej ilości z dostawą w dom (8552 ze składnicy: **Racławicka 14, tel. 378**

Sprzedam zaraz kompletne urządzenie młynowe w dobrym stanie za gotówkę, cena około 11.000 zł.
Toruń, Kościuszki 44, wila.

Dachówki rury cementowe poleca najtaniej (34204) **Kuchowicz i Ska.,** Wągrówiec, tel. 74.

100 m³ szalówek

mają bardzo tanio do oddania (24349)

Bracia Schlieper Bydgoszcz, Gdańska 99. Tel. 306. Tel. 361.

Duże mocne skrzynie

kupuje 24356

Albert Behring T. z o. o. Fabryka obuwia Tel. 807.

Starsza obiecująca dalszy rozwój

fabryka likierów

bez zabudowań, ewtl. z 5 pokojowym mieszkaniem na terenie W. Miasta, z powodu innego przedsięwzięcia na sprzedaż. Of. pod „Fabryka“ do Gazety Gd. Gdańsk. 24043

Rower z wolnym biegiem tania sprzedam. Gordon, Nowodworska 11. 24206